

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericht 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

DEN HAAG
TELEF. 36777 „**AU PARADIS**” Firma WEBER & BARTELS

Salon de Coiffure pour Dames

TOUSSAINTKADE 2 bij de Prinssestraat - Tramhalte lijnen 2 en 3

PERMANENT HAIRWAVING, systeem Nestle, New-York

Schoonheids- en Anti-zenuwmassage - Moderne Haarwerken - Haarverven systeem Henné - Manicure
Bediening door geroutin. Kappers - Man spricht Deutsch - On parle français - English spoken

INHOUD: Ontwikkeling van de Volkslectuur in Ned.-Indië (1910-1925). — Een vreemde eend in de bijt op Luchtvaartgebied. Rotterdam-Middellandsche Zee in 6½ uur, door E. L. K. Schmülling. — De Jaarlijkse Algem. Vergadering van „Oost en West”. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisnijverheid. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers. II. Uit de Int. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen: Van het Inform.-Bur. — Adressen van lesgeevenden. — Mutatiestaat van 2 tot 9 Juni.

Ontwikkeling van de Volkslectuur in Nederl.-Indië (1910-1925).

(Slot)

Oprichting van een afzonderlijk bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden.

Het werd van lieverlede een dringende eisch in de organisatie zoodanige verandering te brengen dat de belangen der Volkslectuur intensiever en meer systematisch ter hand konden worden genomen, daarvoor een goed georganiseerd en geoutilleerd bureau in te richten en het bureau voor de Volkslectuur af te scheiden van dat van den Adviseur voor Inlandsche zaken.

Werkzaamheden en organisatie van het bureau voor de Volkslectuur.

In 1917 werd Dr. Rinkes benoemd tot Hoofdamtenaar voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden en begon een nieuw tijdperk waarin o.m. de uitgeverij en de boekhandel tot volle ontwikkeling werden gebracht.

1. Redactionele arbeid.

Wat de Volkslectuur in eigenlijken zin betreft, voortgegaan werd met het aanmoedigen van ontwikkelde Inlanders tot het leveren van litteraire producten, waarvoor goede beloningen in uitzicht werden gesteld.

Voorts werd ter hand genomen de bewerking en uitgave van een volksuitgave van de in het volksleven zoo diep ingrijpende Javaansche klassieken (geïllustreerd), waarop reeds lang van Inlandsche zijde was aangedrongen. De meeste bestaande edities van die heldendichten en geschiedenissen waren niet geïllustreerd en kwamen wegens den hoogen prijs niet onder het bereik van het volk.

Naast de lectuur van inheemschen, werden verschillende belletristische werken van Westerschen oorsprong min of meer bewerkt, in het Maleisch en andere Inlandsche talen overgebracht. Dat daardoor inderdaad behoefte bestond, bleek uit het feit dat boeken van dien aard (door Chineesche uitgeverij tegen hoogen prijs op de markt gebracht) Maleische en vooral Maleisch-Chineesche pers verschenen, grooten afzet vonden en gretig werden gelezen.

Voorts werden na eene bewerking van den Ne-

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ VAN 1805
HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIJF ■ INBRAAK

Instituut R. KUYPER

Amsterdam R. Vinkeleskade 61
Gecomb. mondel. en schriftelijke opleiding.

M.O. Staathuishoudkunde.

M.O. Staatsinrichting, alle acten Boekhouden (ook Staatspraktijkdiploma) Gemeente-administratie. Ook studiegelegenheid voor hen die geen examen wenschen te doen. Prospectus met examenresultaten, aanbevelingen en opgave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak, alsmede proefles op aanvraag kosteloos.

Mondelinge club- en privaatlessen in alle hoofdplaatsen.

derlandschen tekst, welke geschikt was voor de Inlandsche bevolking, geleidelijk vertalingen van verschillende belangrijke werken voorbereid, o.a. eene „Geschiedenis van Java” en verschillende andere bijdragen op wetenschappelijk gebied. Samengesteld werd ook een populair werkje over drankbestrijding, dat in vier Inlandsche talen werd uitgegeven.

Te voren was reeds met het oog op de bestrijding van opiumgebruik een prijsvraag uitgeschreven, waarop ruim 100 antwoorden inkwamen. Hier van konden er 10 voor een beloning en een getuigschrift dan wel een beloning alleen in aanmerking worden gebracht. Eenige der bekroonde geschriften werden door den druk verspreid. Het streven van particuliere vereenigingen, als die voor dierenbescherming en het behoud van natuurmonumenten, werd gesteund door samenstelling of vertaling van daarmede verband houdende brochures.

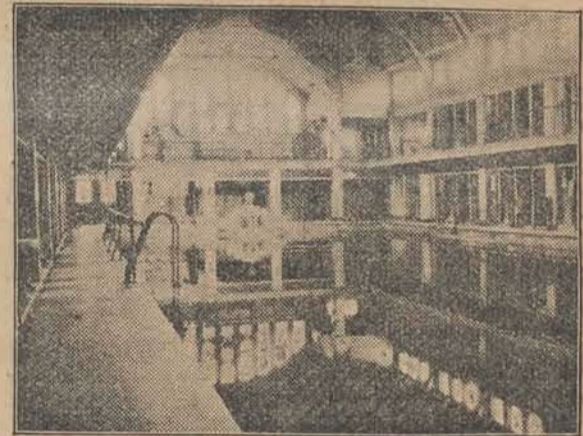
Ook voor kinderlectuur werd gezorgd. Inheemsche verhalen als b.v. die van het dwergheert, werden aangevuld met bewerkingen van Nederlandsche kinderboeken. Een prijsvraag op het gebied van kinderlectuur werd uitgeschreven en voor de beste beschrijvingen van het kinderleven voor kinderen, prijzen uitgelooft. Van de 35 ingezonden handschriften werden er vier bekroond, bewerkt en uitgegeven.

Op het einde van 1917 kwam ter sprake de samenstelling van een volksalmanak, welk werk voor het eerst over 1919 werd uitgegeven in drie talen. Deze volksalmanakken, verlicht met portretten van leden van het Koninklijk Huis, Regeeringspersonen in Indië, Inlandsche Vorsten, Grooten en Hoofden, bevatten behalve wat speciaal des almanaks is, kleine artikelen op het gebied van landbouw, economie, nijverheid enz., verschillende wetenswaardigheden van practisch nut, en ten slotte gedichten en raadsels.

Alverder zagen het licht twee geïllustreerde Maleische tijdschriften. De „Seri Poestaka”, een maandblad, heeft de bedoeling populaire weten-

GEVESTIGD
FOTOGRAFISCH ATELIER
H. THEOBALD
voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.
BATAVIA-SOERABAIJA.
LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.
TELEPHOON 33770.
’S-GRAVENHAGE.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES”
Telefoon 32739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electriche tramlijnen 3, 5 en 12.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

ZWEMBADEN - KUIPBADEN - DOUCHEBADEN

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

Accountantskantoor VAN LINGE

Wilhelminastraat 80 - DEN HAAG - Tel. 70922

Vertegenwoordiging in Ned.-Indië:
ADMINISTRATIEKANTOOR „UNIE”,
WINCKEL, DE LANGE & CO., Malang (Java)

BELASTINGZAKEN, ACCOUNTANCY en Administratiën in Nederland en Ned.-Indië

E. D. VAN LINGE Rzn., Accountant, Den Haag
E. W. A. SNOEK, Oud-Insp. der Dir. Bel., „ „
J. O. KOLKMEIJER,
Oud-Insp. van Financiën in Ned.-Indië.
W. J. L. DE LANGE, Accountant, Malang (Java)

J. H. STRIK & ZONEN

POELIER - DEN HAAG
 CH. BOURBONPLEIN 24a - TELEFOON 71891
 PAVILJOENSGRACHT 16 - TELEFOON 13252
 Eigen Mesterij te Wassenaar, Papelaan, Tel. Wassenaar 153

PRIJSCOURANT.

ZWARE HEIHAZEN	f 3.50 tot f 4.—
FAISANTEN	f 2.50 tot f 2.75
WILDE EENDEN	f 1.25 tot f 1.50
TALINGEN	f 0.60 tot f 0.80
SMIENTEN	f 0.70 tot f 0.90
JONGE PATRIJZEN	f 1.60 en f 1.80
OUDE PATRIJZEN	f 0.80 en f 0.90
BRAADKIPPEN	f 1.25 tot f 2.—
POULARDEN	f 2.25 tot f 3.50
SOEPPIPPEN	f 1.50 tot f 2.—
JONGE DUIVEN	f 0.60 tot f 0.80
KORHOENDERS	f 2.25 tot f 2.50
WILDE KONIJNEN	f 1.— tot f 1.25

Schoonmaken van alle soorten Wild en Gevogelte,
 zeer billijk en net.

THUISBEZORGING ZONDER PRIJSVERHOOGING

BREEKT MET DEN OUDEN SLEUR
 VERWARMT MET

LW INTERIEUR

RECHTSKUNDIGE BUREAUX VAN DER GEER

ADVIES- EN ADMINISTRATIE-BUREAU
 WITTE DE WITHSTRAAT 79 - DEN HAAG - TEL. 34325

INFORMATIES - BELASTINGZAKEN
 REQUESTEN - HUURCONTRACTEN
 RECHERCHEZAKEN - ECHTSCHIEDINGEN
 VERDEDIGING IN ALLE STRAFZAKEN
 Behandeling van alle RECHTZAKEN door geheel Nederland
 Relaties door geheel Europa en Ned. Indië
 Onze Bureaux tellen onder hare cliënten
 de grootste zaken van Den Haag
 ADVIES f 1.— Controle toegestaan ADVIES f 1.—

A. SCHRÖDER & CO

GROENMARKT 25, 26, 28
 'S-GRAVENHAGE

GEKLEURDE KATOENEN EN WOLLEN ZOMERDEKENS

IN ALLE MATEN
 VANAF F 4.50

MUSKIETEN TULLE

(VOOR KLAMBOES)

DIVERSE BREEDTE

BRIEVEN en stukken, de afdeeling
 Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren:
 Administratie Koloniaal Weekblad,
 Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET
 enkel Drukkerij Ten Hagen.

NAAR KANTOOR

Wij leiden U op en zorgen voor plaatsing in goede betrekkingen
 Prospectus gratis.

SCHOEVEERS

STENO-DACTYLO INSTITUUT
 Stadhouderspl. 3 Noordeinde 13
 DEN HAAG DELFT

schap te verspreiden onder de meer ontwikkelden der Inlandsche bevolking, die geen voldoende kennis bezitten om werken in die taal te lezen. Het bevat artikelen op velerlei gebied o.a. over bereiding van suiker, papier, opium, winning van zout en petroleum, over waterkracht, watervoorziening in groote steden, over bouwkunst op Java, weef-, snij- en koperwerk, over aanplant van oliepalm, klapper en pisang, over de kweekschool van Inlandsche schepelingen bij de marine, landbouwpraktijk aan de lagere scholen, over levensverzekering en coöperatie, over splitsing en samenvoeging van Inlandsche gemeenten, gezondheid in groote steden, instituut Pasteur en tal van onderwerpen meer.

Van 1922 dateert een weekblad, de „Pandji Poestaka”, bevattende in de eerste plaats wetenswaardigheden en allerlei mededeelingen omtrent gebeurtenissen van den dag, hetzij in afzonderlijke geïllustreerde artikelen, hetzij in de kroniek van binnen- en buitenland. Voorts bijdragen over de Inlandsche bevolking, nuttige instellingen, bijzonderheden over verenigingen op het gebied van landbouw, veeveelt, onderwijs en sport, eveneens voorzien van illustraties. Verder worden daarin portretten opgenomen van verdienstelijke Inlandsche ambtenaren, veelal met een woord van hulde daarbij, van Inlandsche sludeerenden die in Nederland of Indië een academischen graad behaalden, van de Inlandsche vorstenhuizen (zoo werd reeds een extra Sultans- en Mangkoenegara-nummer uitgegeven). Ten slotte vinden daarin ook plaats vrij uitvoerige Volksraadverslagen en belangrijke regelingen en aanschrijvingen omtrent verschillende onderwerpen van staatszorg. De tijdschriften worden ook voorzien van feuilletons, soms inheemsche verhalen, doch meestal vertalingen (min of meer bewerkt) w.o. van bekende detective-romans.

2. Vertalingen.

Zoals boven reeds bleek, werd aan het bureau der Volkslectuur opgedragen de bij het Departement van Binnenlandsch Bestuur samen te stellen handleidingen ten dienste der Inlandsche ambtenaren te vertalen. Geleidelijk werd een 50-tal dier handleidingen betreffende belastingen, agrarische zaken, boschwezen, post- en telegrafie, werving, oprichting van fabrieken, zout- en opiumregie, pandhuisdienst enz. in het Maleisch (naast den Nederlandschen tekst) uitgegeven. In aansluiting hieraan zag ook het licht een uitgave van het Wetboek van Strafrecht voor Ned.-Indië en het Inlandsch Reglement in Nederlandsch-Maleischen tekst. Ook de Dienst der Volksgezondheid verkreeg de medewerking van het bureau voor propaganda lectuur over veel voorkomende ziekten, over kinderverzorging, hygiëne, enz. En in niet mindere mate het Departement voor Landbouw voor verschillende werkjes ter voorlichting van de landbouwende bevolking of ten behoeve van het landbouwonderwijs. In dit jaar werd een landbouwalmanak (almanaktani) door Volkslectuur vertaald en gedrukt.

3. Uitgeverij.

Niet alleen had het kantoor voor de Volkslectuur de zorg voor de vertaling der bovenbedoelde handleidingen en werken, doch ook die voor de uitgifte, de distributie en den verkoop daarvan. Zoals boven vermeld werd, worden de uitgaven van Volkslectuur vóór dat deze een afzonderlijke dienst vormde, bij particuliere drukkerijen gedrukt en geschiedde dit evenals de verkrijgbaarstelling door het Departement van Onderwijs buiten de Volkslectuur om. Met deze omslachtige werkwijze werd in 1918 gebroken en alles wat met de uitgifte verband hield aan het kantoor voor Volkslectuur opgedragen, waardoor een meer effectieve gang van zaken verkregen werd.

4. Eigen drukkerij.

Na enkele jaren bleek het niet doenlijk meer om voor de uitgaven van Volkslectuur bij particuliere drukkers ter markt te gaan. Er vormde zich in In-

dië een federatie van drukkerspatroons, waarvrijwel alle belangrijke drukkerijen zich aansloten. De prijzen voor drukwerk werden telkens zooda verhoogd, dat het doel van Volkslectuur om goedkoopere lectuur te leveren, in het gedrekwam, tenzij de boeken met groot verlies zouden worden verkocht.

De Landsdrukkerij bezat van den beginne re te geringe capaciteit om veel werk voor de Volkslectuur te kunnen verrichten en het was de vng of ook na de aanhangige uitbreiding dier drukkerij bij de enorme toename van drukwerken voor alle Gouvernementsdiensten, de Volkslectuur op vredigende wijze bediend zou kunnen worden. elk geval was het reeds voor de naaste toekomst noodzakelijk, wilde de Volkslectuur in staat haar taak naar behooren uit te voeren, zelf drukken ter hand te nemen en eenige personen het noodige letter- en hulpmateriaal aan te koop voldoende om den achterstand van het druk (meerdere handschriften lagen al jaren geheel p klaar in de kast) bij te werken en gelijken tred de dagelijksche productie te houden.

In 1921 kwam de eigen drukkerij tot stand.

5. Boekhandel.

Was hiermede de uitgeverij geheel aan het reau van Volkslectuur toevertrouwd, de verke een niet minder belangrijk onderdeel, was er, als boven werd opgemerkt, officieel geheel aan trokken. Deze geschiedde door het Depôt Leermiddelen.

De uitgaven van Volkslectuur — inbegrepen ten behoeve van andere diensttakken — werden voortaan verkocht tegen de zelfkosten (druk en auteursbeloening), vermeerderd met een bepa percentage voor algemeene onkosten, zoodat zonder winst geleverd konden worden en dus zienlijk goedkoopere waren — zonder nadeel 's Landskas — dan in den particulieren boekh mogelijk zou zijn. De Gouvernementsbemoeie dezen geeft dus niet alleen waarborg voor lectuur, doch maakt dat deze voor de koopve vendien zeer goedkoop uitkomt.

Om verder den verkoop der Volkslectuur-ut ven te bevorderen, werd gaandeweg groote uit ding gegeven aan het aantal sub-depôthouders. allen op de hoofdplaatsen, doch ook op am voornamste plaatsen op Java en in de Buitengow ten werden deze agenten, te goeder naam en bekend staande Inlanders, aangesteld. Zij kri een voorraad boeken in commissie en genie 25 % van den verkoop, terwijl zij verplicht maandelijks rekening en verantwoording aan kantoor te doen en het hun streng verboden is boeken tegen een hooger dan den officieelen het werk gedrukten prijs te verkoopen.

Ook de reclame werd belangrijk uitgebreid, voerige catalogi werden samengesteld, aanlo lijke prospectussen verspreid, advertenties in uitgaven en in Inlandsche bladen geplaatst, het gevolg dat de verkoop van de gestadig in tal toenemende boeken zoodanig werd opgevo dat die op den duur niet meer aan het Depôt leermiddelen kon worden toevertrouwd.

De uitgeverij — met annex de drukkerij boekhandel werd geleidelijk een zoodanig bed dat groote voortvarendheid bij de afdoening van bestellingen, een eerste vereischte wa eisch waaraan het Depôt, omdat dit te wein merciëel was ingericht, niet kon voldoen.

6. Eigen magazijn.

Te meer werd de noodzakelijkheid van u keling van het Depôt van leermiddelen uit h drijf van Volkslectuur gevoeld, toen de ver king van boeken aan de bibliotheken herhaa aanzienlijke vertraging ondervond.

Zoo werd in medio 1919 dat kantoor om kelijk gemaakt van het Depôt van leermiddel kreeg het zijn eigen magazijnen.

A. LOTGERING

Tandarts

Suezkade 72 - Den Haag - Tel. 3230

Spreekuren: 8.30-9 v.m.
 1.30-3 namidd., 7-8 namidd. (behalve Zaterdag)

ANNO 1674

MAATSCHAPPY TOT EXPLOITATIE
VAN DE

STOOMWASSCHERY

BYVOET & ZON
BLOEMENDAAL

TEL. 22016. TEL. 22016.

7. Boekhouding.

Het eigenlijke bedrijf der Volkslectuur: de uitvoering met de drukkerij en de boekhandel met de noodige verkoop-agenten, werd derhalve langzamerhand geheel in eigen beheer genomen en zoo commercieel mogelijk gedreven. Werd reeds in 1917 de hulp van den Gouvernements-accountantsdienst ingeroepen voor het verkrijgen van inlichtingen bij de inrichting der boekhouding, deze werd naar den gewijzigden toestand nader geregeld en vastgelegd.

8. Bibliotheken.

Wat het instituut der volksbibliotheken betreft, daaraan werd groote uitbreiding gegeven. Was er begin 1917 nog slechts een 700-tal dier bibliotheken tot stand gebracht en alleen in het Javaansche en Soendaneesche taalgebied, in 1918 werden 75 bibliotheken in het Madoereesche en in het daarop volgende jaar 371 bibliotheken in het uitgestrekte Maleische taalgebied opgericht en in 1921 steeg het aantal der aan de Inlandsche 2e klasse school verbonden bibliotheken tot 1618. Hierbij kwamen nog 443 bibliotheken voor kazernes, marine en gewapende politie, voor hospitalen, burgerlijke en particuliere zieken-inrichtingen, voor parapluischolen en voor vereenigingen en openbare leeszaalen.

Ook aan de Nederlandsche Volksbibliotheken werd uitbreiding gegeven. Zij worden naar het leestal en het gehalte van den lezerskring onderverdeeld in uitgebreide of groote bibliotheken en normale of kleine bibliotheken. De eerste worden slechts aangehouden op eenige groote plaatsen en bestaan uit de normale bibliotheken uitgebreid met belangrijke en goede werken, waarvan een beperkte verspreiding voldoende wordt geoordeeld.

Het toezicht op de Inlandsche bibliotheken werd in 1918, behalve door de schoolcommissie ook overgenomen door de inspecteurs en adjunct-inspecteurs van het Inlandsch onderwijs. In 1922 werd hetzelfde ten aanzien van de Nederlandsche volksbibliotheken voorgeschreven.

9. Personeel.

Het zal na het bovenvermelde duidelijk zijn dat voor het volbrengen van de uitgebreide taak, welke het bureau voor de Volkslectuur is opgedragen, ook een uitgebreid personeel noodig is. Zoo omvat het beheer van ruim een 2000-tal volksbibliotheken, over den geheelen archipel verspreid, een zeer aanzienlijke staf van administratief personeel, omdat deze administratie met groote accuraatesse moet worden gevoerd, doch de werkzaamheden zijn niet van dien aard, dat daarvoor personeel met bijzondere capaciteiten noodig is. Dit is evenmin het geval met het beheer der magazijnen met het meer administratieve gedeelte van den boekhandel. Voor de boekhouding en de drukkerij deskundig personeel noodig, maar de werving daarvan behoeft — althans bij behoorlijke regeling — het salaris — geen moeilijkheden op te leveren. Anders is het evenwel gesteld met het personeel voor de afdelingen redactie, vertaling en pers. Daarvoor zijn noodig in de eerste plaats goed ontwikkelde Inlandsche krachten met uitgebreide kennis van de landstaal en de daarin voorkomende terminologie en met vrij groote kennis van het Nederlandsch, personen die bovendien te voldoen hebben aan zekere eischen van stijlvaardigheid, aan wie de werkzaamheden kunnen worden toevertrouwd en die leiding kunnen geven aan het ondergeschikt personeel.

Personen aan wie zulke hooge en bijzondere eischen moeten worden gesteld waren vroeger zeer moeilijk en zijn zelfs nu niet gemakkelijk te vinden. Wat het Europeesch personeel betreft, dat coninciaal heeft uit te oefenen op de bewerkingen en vertalingen van Europeesche boeken of geschriften, gekomen handschriften nader heeft te beoorde-

len en algemeene leiding heeft te geven aan alle werkzaamheden van redactioneelen aard, personen van algemeene ontwikkeling, goed bekend met een of meer Inlandsche talen en thuis in de inheemsche samenleving en gedachtenwereld, doen zich, voor de bezoldigingen en de vooruitzichten, welke Volkslectuur hun kan bieden, nog veel minder voor. Gedacht werd aan taal-ambtenaren die aan het hoofd zouden komen van de redactie in elk der vier Inlandsche hoofdtalen en zich dan speciaal in die taal zouden kunnen inwerken, doch deze wenschelijkheid is nog niet in vervulling gegaan.

Langzamerhand vormde zich na tallooze mutaties een kern van blijvende krachten en werd het noodig aan hunne positie zekerheid te geven door dit personeel in vasten dienst te nemen. In 1921 werden de bezoldigingen van het personeel van het kantoor voor de Volkslectuur vastgesteld.

Om een indruk te geven van de tegenwoordige sterkte van het personeel wordt hier medegedeeld, dat bij de verschillende afdelingen (afdeling Redactie, Vertaalbureau, Pers, Inlandsche Volksbibliotheken, Nederlandsche Volksbibliotheken, Boekhouding, Administratie, Drukkerij en Magazijn) werkzaam zijn 32 Europeanen (als taalkundigen, translateurs, redacteurs, boekhouders, typisten, enz.) en 62 Inlanders (als translateurs, redacteurs, correctors, typisten en schrijvers), ongerekend nog de drukkers, zelters, binders, pakkers en dergelijke onmisbare hulpkrachten.

Taak der Commissie voor de Volkslectuur.

Konden alle aangelegenheden der Volkslectuur betreffende, toen de werkzaamheden nog niet zoo omvangrijk waren met de Commissie worden behandeld, sedert een afzonderlijk kantoor werd ingesteld met een deskundig ambtenaar aan het hoofd daarvan, was het niet langer noodig dat de Commissie zich mengde in de interne aangelegenheden van dit kantoor. Bij het voorstel tot afscheiding van de Volkslectuur van het kantoor van den Adviseur voor Inlandsche zaken, was dan ook in overweging gegeven om de Commissie op te heffen, doch op voorstel van Dr. Rinkes bleef zij behouden als raadgeefster bij de keuze van werken voor volkslectuur en voor de bibliotheken.

Localiteit.

Het kantoor voor de Volkslectuur was eerst gevestigd in een huurhuis, dat al spoedig onvoldoende ruimte bood voor het zich uitbreidend personeel. Die magazijnen tot berging van de boeken en van den voor de drukkerij benodigden voorraad papier, lagen ongeveer 10 K.M. daar vandaan, terwijl voor de drukkerij een tijdelijke loods was opgericht op eenige kilometers afstand van het kantoor in een geheel andere richting. Een voorstel om voor Volkslectuur een afzonderlijk gebouw op te richten, waarin het kantoor met het geheele bedrijf kon worden ondergebracht, moest tengevolge van de noodzakelijke bezuiniging in 's Lands uitgaven worden aangehouden, doch toen de Landsdrukkerij verplaatst werd kon het ontruimde gebouw voor de Volkslectuur worden bestemd. In 1923 werd dit gebouw betrokken en bleek daarin juist voldoende ruimte aanwezig te zijn voor de geheele inrichting van Volkslectuur.

Resultaten van Volkslectuur.

Van de resultaten van Volkslectuur werd in dit jaar reeds een uitvoerig overzicht gepubliceerd. Daarin worden de uitgaven dier instelling gedurende de 15 jaren van haar werkzaamheid genoemd, een aanzienlijke verzameling van geschriften, vooreerst uit de oude inheemsche literatuur, de gewijde verhalen van Hindoeschen oorsprong, heldendichten en tooneelstukken, geschiedenissen, overleveringen en legenden, waarvan vele geïllustreerd zijn en die alle nog gretig worden gelezen. Voorts oorspronkelijke verhalen van Inlandsche schrijvers

(M.V.Z.)

MELKINRICHTING DER VEREENIGDE - ZUIVELBEREIDERS -

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen **concurrerende prijs**
prima kwaliteit **Melk en Zuivel-**
producten. Probeert U eens onze
Prima Roomboter, de kwaliteit
zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch
aan huis bezorgd.

5172

KERKPLEIN 11.12 DEN HAAG

P. B. VAN MOORSEL & C.

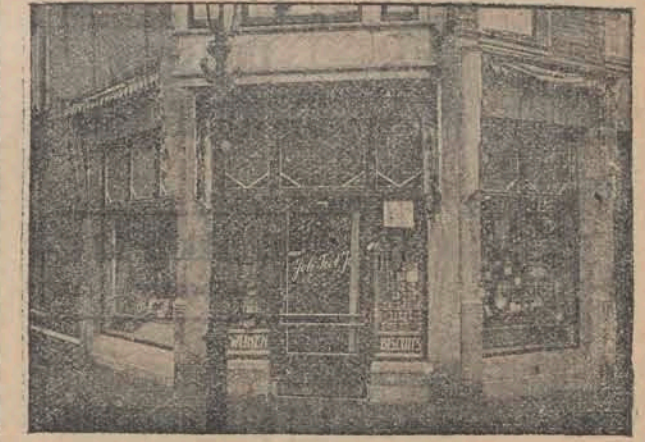
**Speciaal adres voor
het voordelig instal-
leeren van Woningen**

Ruime keuze in:
**BEDDEN - MEUBELN
TAPIJEN** tegen uiterst
billijke prijzen

GEVESTIGD SEDERT 1887

5145

JOH. TOET - 's-GRAVENHAGE
Comestibles - Delicatessen - Kruidenierswaren
AERT VAN DER GOESSTRAAT 34 - TELEFOON 51561

INDISCHE INGREDIËNTEN

Special. in Fijne Vleeschwaren, Koek, Bisquit, Chocolade

5259

ZOOEVEN VERSCHENEN:

DOOR DE LUCHT NAAR INDIË

door

A. N. J. THOMASSEN & THUËSSINK V. D. HOOP

met 112 illustraties op kunst-drukpapier naar foto's, tijdens den tocht genomen en talrijke routekaartjes.

PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90

Zendt per omgaande uwe bestelling aan

N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL.
VOORHEEN M. M. COUVÉE

Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752

Filiaalen:
Klimophof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

5225

GARAGE JANSEN

WASSENAAR TELEFOON KIEVIET 562

RIJKSSTRAATWEG 135 nabij Viaduct. 5008

BENZINE LAADSTATION 3 POMPEN

DENKT

U wel aan ons blad voor

Uw reclame?

Zelfs de fijnste

KENNER

van

MUZIEK

is opgetogen over de Muzikale weergave der

ALTENA

Radio toestellen.

Kantoor: „ALTENA RADIO FABRIEK”,

Santhorstlaan 9, Wassenaar.

TELEFOON No. 6.

**N.V. STOOMWASCH-
EN STRIJKINRICHTING**

voorheen 5155

H. A. v. STARRENBURG

OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168

TELEFOON 31791

'S-GRAVENHAGE

CIVIELE EN MILITAIRE

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**

Witte Pakken f 9.50

en hooger 5090

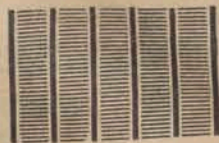
HET UITRUSTINGENHUIS

DEVENTER TEL. 400

Geïllustreerde Catalogus
op aanvraag
zonder eenige verplichting

BRUNO TIDEMAN

BEEËDIGD MAKELAAR TAXATEUR EN
ASSURADEUR

KANAALSTR. 15 - APELDOORN

DE HAAGSCHE POSTZEGELHANDEL

TOUSSAINTKADE 41 - DEN HAAG

Het beste en meest vertrouwde adres voor de In- en Verkoop van postzegels.
Wij koopen steeds alle betere Post- en Portzegels van Suriname en Curaçao tegen
zeer hoge prijzen. VRAAGT PRIJSCOURANT

met leerzame, zedekundige en opvoedkundige strekking, ook reisverhalen, humoristische bijdragen, spreuken en spreekwoorden, raadsels, sprookjes en gedichten.

In de laatste jaren konden ook eenige oorspronkelijke, inheemsche romans, geschreven naar Westersch voorbeeld, worden uitgegeven. Vele Europeesche werken zijn in min of meer bewerkten vorm in een of meer Inlandsche talen vertolkt en blijkens de cijfers van uitleening en verkoop bestaat daarvoor groote belangstelling.

De inheemsche verhalen voor kinderlectuur zijn aangevuld met bewerkingen van sprookjes van Moeder de Gans.

Populair wetenschappelijke lectuur is geleverd op het gebied van natuur- en aardrijkskunde, geschiedenis, economie en credietwezen, van staatsinstellingen en bestuur, ook op dat van nijverheid en ambachten, terwijl een groote plaats wordt ingenomen door lectuur op het gebied van landbouw, veeteelt en op dat van geneeskunde en hygiëne.

De Inlandsche volksbibliotheken nemen gestadig toe; waren er op eind 1916 ruim 700 bibliotheken, dat aantal steeg in 1924 tot 2456; het aantal uitleeningen vermeerderde in die jaren van ± 283.000 tot ± 1.500.000.

De uitkomsten der Nederlandsche bibliotheken, ten getale van 159, wijzen eveneens op vooruitgang in het gebruik dat van die instellingen wordt gemaakt.

Ook is de verkoop van boeken elk jaar toegenomen. Volkslectuur is reeds in heel den archipel populair geworden; debitanten zijn overal aangeveld; van 10 in 1917, is het getal dezer agenten allengs geklommen tot 58 in dit jaar (w.o. 5 Europeanen en 4 Chineezers).

Om ook het gewone volk te bereiken is in dit jaar een verkoop-auto ingericht, waarmee — voorzien van een voorraad uitgaven van Volkslectuur — de verschillende pasars in de binnenlanden worden bezocht, waar de boeken worden uitgesteld en te koop aangeboden. De gewesten Pekalongan, Banjoemas, Kedoe, Jogjakarta en Soerakarta zijn daarmede reeds in alle deelen bereisd.

Met de uitgifte van almanakken is steeds voortgegaan; zij worden in oplagen van 30 tot 50 duizend exemplaren van de hand gezet. De almanak-tani, gedrukt met een oplaag van 5000 exemplaren, was binnen korten tijd uitverkocht.

Het maandschrift *Seri Poestaka* heeft een oplaag van ± 3200 exemplaren. De *Pandji Poestaka*, eerst een wekschrift, is in dit jaar twee maal in de week verschenen en in korten tijd zeer populair geworden. Dit tijdschrift is thans tot in de uiterste deelen van den Archipel verspreid. Op Timor en Halmahera, Nieuw-Guinee, Atjeh en de Anambas-eilanden worden abonné's van de *Pandji* aangevonden. Thans is in voorbereiding de uitgifte van een zelfde, voorloopig wekelijksch, tijdschrift in het Javaansch (met Javaansche karakters gedrukt), dat onder den naam van „Kedjawen” zal verschijnen. De inhoud, getrokken uit de *Pandji*, zal nog iets eenvoudiger zijn, omdat daarmede de bedoeling voorzit een lager en breeder groep der bevolking, aanvankelijk van Midden- en Oost-Java, te bereiken.

Het vorenstaande overzicht, ontleend aan de jongste, vermoedelijk bij tal onzer lezers onbekende „Mededeelingen der Regeering omtrent enkele onderwerpen van algemeen belang” kan gevoegelijk worden besloten met de gevolgtrekkingen waartoe een deskundige als Dr. D. A. Rinkes komt, na eene beschouwing over hetzelfde onderwerp, opgenomen in het Gedenkboek voor Ned.-Indië, uitgegeven bij gelegenheid van het Regeeringsjubileum van H. M. de Koningin in 1923.

Het spreekt welhaast van zelve, dat de instelling der Volkslectuur zich ontwikkelend als boven geschetst en in den loop der jaren een invloedrijke factor geworden voor de versterking van geestes-

voedsel in Indië, geenszins verschoond is gebleven van *critiek* op hare gestie.

Ontegenzeggelijk heeft deze wijze van lectuurverschaffing zoowel een koloniaal-ethische als een koloniale strekking. Wat de eerste betreft, daarvoor moest uiteraard een strikt neutraal of liever objectief standpunt worden ingenomen, terwijl de behoefte van de tweede de principes van ons Staat bestel, gericht op de handhaving van gezag en orde, op saamhoorigheid en rechtvaardigheid, de volle moesten worden gehandhaafd. Om begrijpelijke redenen werd uitdrukkelijke propaganda voor een of andere bepaalde godsdienstige richting zorg vermeden. Dit laatste sluit godsdienstige lectuur natuurlijk geenszins uit; zoowel de Hollanden als de Indonesiërs zijn van nature van ernstig religieuzen zin en tevens van oudsher tolerant; het is dus al heel vreemd zijn als een arbeid met duijlijke morele strekking, door die beide rassen gelukkige samenwerking opgebouwd, zonder godsdienstigen ondergrond tot stand ware gekomen. Het religieuze element wordt dan ook geenszins genegeerd, maar wel de godsdienst-propaganda, zoowel de Volkslectuur-uitgaven, al moge hier en daar eens een ongelukkige zinsnede aan de aandacht ontsnapt, door ieder, van welke godsdienstige richting ook, zonder vrees voor aanranding van overtuiging, zullen kunnen worden gelezen.

De koloniaal-ethische, de ontwikkelende strekking van de Volkslectuur, heeft critiek moeten ondergaan van die richting, welke in het algemeen de ontwikkeling van de Inlandsche maatschappij in modernen zin ongaarne ziet, terwijl de politieke strekking weer aanvallen te verduren had van revolutionaire partijen, die de Volkslectuur noemen den een „benting van het Gezag”. En terecht; zij zijn trotsch op dien naam, zij wil inderdaad een vesting zijn van gezag en orde, waarin de maatschappelijke ontwikkeling in den ruimsten zin zich ongestoord zal kunnen ontwikkelen, tot onvergankelijkheid der Inlandsche bevolking, en daarmede tot van het Gemeenebest.

**Een vreemde eend in de bijt op
Luchtvaartgebied.**

Rotterdam—Middellandsche Zee in 6½ uren

Het vroegere weekblad, thans tijdschrift „Indië” heeft in de 10 jaren van zijn bestaan, v.z.v. mij bekend, altijd bijdragen gehad, die, op welke wijze dan ook, met Ned.-Indië verband hielden, daaraan betrekking hadden. Voor den eersten keer is deze gewoonte en ongeschrevene wet echter afgebroken in het nummer 4 van midden Mei '26. Het moge het dan ook willekeurig geschied zijn, maar heeft daarbij op treffende wijze uitvoering gegeven aan het gezegde: „wat gij doet, doet het goed”. Het men is van het traditionele pad niet alleen afgeveerd, maar heeft dit eenvoudig geheel en al verlaten, zoodat het als het ware spoorloos verdwenen en geheel uit het zicht geraakt is.

Bedoeld nummer bevat nl. een overigens zeer treffelijke beschrijving van een volstrekt ontropisch ja zelfs geheel buiten de keerkaringen vallend onderwerp, t.w. het relaas van den bekenden tocht van Byrd vanaf Spitsbergen naar de Noordpool en terug.

Doch hoe interessant op zich zelf, het was niet overbodig geweest aan dat stuk een slot toe te voegen; ongeveer in deze bewoordingen:

„De redactie heeft gemeend aan deze bijdrage ruimte te moeten geven, omreden deze zoo geslaagde en thans in de geheele wereld bekende vliegtocht werd ondernomen in een vliegtuig Fokker; dus van denzelfden bouwer en constructeur, die ook het gunstig befaamde vliegtuig geleverd, dat in het najaar van '24 den vliegtocht naar Indië zoo goed en zelfs roemvol heeft

**KOEK, BANKET, CHOCOLADE
EN SUIKERWERKEN
W. TEMPELMAN
FAHRENHEITSTR. 417 - DEN HAAG
SPECIALITEIT IN GEVULDE KOEKJES**

Mevr. JOH. VAN DER WISSEL
BERKENBOSCHBLOKSTRAAT 11
DEN HAAG

LEERARES PIANO- EN
ENSEMBLESPEL

SPREEKUR VAN 1.30 TOT 2.30

OPTICIEN - C. A. VAN MONSJOU
VALKENBOSCHPLEIN 19 - TEL. 32167 - DEN HAAG

**BESCHERMT UW OOGEN MET
ZEISS-PUNKTALGLAZEN**

**WIJ LEVEREN U
DE MODERNSTE RADIO TOESTELLEN**

geheel geconstrueerd volgens de nieuwste patenten en inzichten. Elk door ons afgeleverd toestel wordt ten volle gegarandeerd Voor Ziekenhuizen, Sanatoria, Pensionaten, Scholen etc. leveren wij speciale toestellen

Fabriek en Laboratoria v. Radio Techn. Onderzoek
FIRMA BONTEKOE IRVING
HILVERSUM
Kantoor: ALEXANDERLAAN 25, Telefoon 1630

mogelijk wordt, om eerlang ook Bagdad in korten tijd door de lucht te kunnen bereiken, om daar echter aansluiting te verkrijgen op de in het voorjaar '27 te openen Britsche Luchtlijn Cairo—Bagdad—Karachi met voorzetting over Bombay—Calcutta naar Singapore—Batavia. Voor den afstand Bagdad—Batavia zijn noodig 7 dagen, dus hoogstens een derde van den duur der zeereis voormeld. Wat nu den afstand Amsterdam—Bagdad betreft, deze is een weinig meer dan het viervoud van dien naar Marseille. In eene dagreis van 13 uur kunnen afgelegd worden de trajecten Amsterdam—Weenen en Weenen—Boekarest; elk zoo lang als Amsterdam—Marseille, daarvoor zijn echter twee vliegtuigen vereischt. Hetzelfde geldt, na de nachtrust te Boekarest voor de volgende dagreis over Constantinopel—Angora—Aleppo—Bagdad, met overstappen te Angora. De geheele reis Amsterdam—Bagdad, lang 4100 K.M., vereischt bij 160 K.M. gemiddelde snelheid ruim 15 vliegreuren, met een toestel gelijk aan het onderwerpelijke Fokker-vliegtuig; bij elkaar zijn er voor noodig 2 dagen en 2 nachten, welke laatste te Boekarest en Bagdad worden doorgebracht, om vanaf Bagdad de reis verder door de lucht naar Batavia en Melbourne te kunnen voortzetten.

Men ziet dus, de aansluiting op Bagdad houdt in tijdsbesparingen zin veel meer in, dan die op Genua of Marseille.

Maar er komt nog iets bij. De stoomvaart heeft in snelheid, althans met inachtneming van den dringenden eisch van „economisch varen” vrijwel haar hoogtepunt bereikt, en dienovereenkomstig in tijdsduur haar minimum, daar zij ook des nachts doorvaart. Maar met de Luchtvaart is inzake snelheid het laatste woord nog volstrekt niet gesproken; men kan met goeden grond rekenen op hare toeneming tot 180, ja zelfs tot 200 K.M.; maar dan zou de vliegtijd naar Bagdad achtereen volgens tot 23 en 20 uur teruggaan. Blijkt hoven dien ook 's nachts te kunnen worden doorgevlogen, dan wordt de reisduur in zijn geheel hoogstens 30 uur. Met dezen vooruitblik betreedt men volstrekt niet — zooals menigeen onwillekeurig hoofdschuddend zou meenen — het terrein van fantasterij of van hersenschimmen. Want tot Angora beweegt men zich op bekend terrein door het eenvoudige feit, dat er sinds begin '25 een Luchtdienst van Parijs en Berlijn over Boekarest—Constantinopel naar Angora bestaat. Het nog overschietende, nog niet door een vasten Dienst bevlogene stuk, is dat tusschen Angora en Bagdad; maar ook deze Dienst zal er nog moeten komen, even stellig als men dit sinds twee jaar kan zeggen van dien tusschen Parijs en Marseille. Ook de uitbreiding der nachtdiensten kan een eisch des tijds en der naaste toekomst heeten; in Europa is hij in dit jaar ingevoerd tusschen Koningsbergen en Berlijn, in N. Amerika bestaan ze reeds talrijker en over lange afstanden ook in de grimmigste winternachten, terwijl er aanhoudend en met vrucht wordt gewerkt aan kostenverlaging en snelheidsverhoging, zooals nog in dit jaar en stellig in 1927 wel eclatant zal blijken.

E. L. K. SCHMÜLLING.

De Jaarlijksche Algem. Vergadering van „Oost en West”.

Zaterdag 5 Juni j.l. had deze vergadering plaats in het Hotel Monopole te Amersfoort. Zij kenmerkte zich door een warme belangstelling voor het doel en streven der Vereeniging. Tot Voorzitter, Onder-Voorzitter, Secretaris-Penningmeester en 4e lid van het Dagel. Bestuur werden ge(her)kozen de Heeren: R. Zuyderhoff, F. van Peski, F. H. A. van der Brugh en F. H. W. J. R. Logeman.

Aangezien de notulen, in concept, eerlang in het

Berijdt
Gazelle
Geen beter Hollandsch rijwiel
J.F. VROLIJK ZOUTMANSTR. 10^A
TEL. 34725
'S-GRAVENHAGE.

WASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING
J. M. VAN DEN BERG
TASMANSTRAAT 15 - 'S-GRAVENHAGE 6277

SPECIAAL ADRES VOOR INDISCHE FAMILIES
Haarlem en Omstreken.

AUG. OEPKES
FOTOGRAAF
PRINS MAURITSL' 9^A
BY HET KENNEMER LYCEUM
OVERVEEN 89

Inrichting voor Zenuw- en Geesteszieken
„DE KENNEMER”
Haarlem - Westerhoutpark 18 - Heemstede
Telefoon 12003
Dir.: E. C. WESSELS—MEIJNEMA

Volharding voert tot doel
Adverteer voordurend

acht. Het is dus thans, op grond van feitelijke uitkomsten, vast komen te staan, dat Fokker een vliegtuig heeft kunnen construeeren, dat ook bestand en opgewassen is gebleken tegen de eigenardige zwaarigheden en gevaren van een Noordpooltocht. Te grooter moet de waardeering voor Fokker's bekwaamheid zijn, waar het in hem geelde vertrouwen niet beperkt is tot Byrd, maar in op zijn minst even hooge mate bestond bij anderen landgenoot, n.l. den Amerikaan Wilms.

Deze was en is nog voornemens, om van het verlaten gelegen Alaska tot betrekkelijk dicht bij de Noordpool te vliegen en zulks met gebruikmaking van een driemotorig Fokker-vliegtuig. Ook in verband met het groote succes, dat Fokker zelf op October '25 in N.-Amerika behaalde, bekroond met de Fordtrophy, meende de redactie er goed aan te doen, om de overigens geheel buiten het kader van het Tijdschrift Indië vallende bijdrage te nemen, daar zij goede reden meent te hebben voor de verwachting, dat het Fokkervliegtuig reeds in de naaste toekomst eene groote rol zal spelen in de luchtvaart zoowel naar als in Nederland.

Deze toevoeging ware m.i. noodig en voldoende geweest om te rechtvaardigen en begrijpelijk te maken de uitzonderlijke opneming van een hoogwaardigheidsvogel, met recht een stemmigen ijsvogel, in den kooi van de veelkleurige tropische vogels. Ware deze of eene soortgelijke bewoording aan toegevoegd geweest, dan hadde zij van de profetische zinsnede aan het slot reeds thans volbrenging kunnen smaken, want zij blijkt reeds, zij ook maar voor een klein deel, verwezenlijkt te zijn een zeer goed geslaagden beginstap. Immers reeds voor het eerst eenige dagen vóór en op 1 Juni 1926 eene welgeslaagde vliegreis van Rotterdam naar Marseille en terug van de Middelen naar de Noordzee plaats gehad. Deze reis is door een eerste klas vliegtuig volbracht en behalve aan de ontwikkelde groote doorsneesnelheid, is het ook te danken aan het vliegen zonder tusschenlanding, dat er slechts 6½ uur vereischt werd voor een afstand van ruim 1000 K.M.

Deze vliegreizen zijn m.i. zoo veelzeggend, zoo veelbelovend en zoo veelbewijzend, dat zij kunnen gelden als een mijlpaal in de ontwikkeling van de luchtvaart tusschen Nederland en Java. Het Comité vliegtucht Nederland—Indië, dat er het initiatief genomen heeft, zij er hulde voor gebracht en met mee gewenscht met het uitnemende slagen van zijn vruchtbaar denkbeeld. Moge het daaruit voortvloeien en moed putten, om in diezelfde lijn voort te gaan, hetzij ter bevestiging van het proefneming, hetzij voor nieuwe proefnemingen; men denke b.v. aan aansluiting op de Maatschappij „Nederland” te Genua, al schijnt deze door afwezigheid van een Luchthaven en den grooten afstand moeilijker. Voor het eerst is aldus onze brieven- en pakketpost over Marseille geheel voor Nederlandsche vervoermiddelen bediend, wat het gezegd kan worden van de sinds 1 Juni geopende vaste Luchtlijn Amsterdam—Marseille, waar het gedeelte vanaf Parijs door Fransche vliegtuigen wordt bediend; zij is echter ook eene snelle verbinding en behoeft er ± 8 uur voor.

Toch lijkt mij, al kwam er eene doorgaande verbinding uit Nederland van en vóór Marseille en Java als vaste Lijndienst tot stand en al zou zulks eenzeggelijk een aardige verbetering door verkortingen en bespoediging opleveren, de betekenis van de twee geslaagde proefvluchten anders veel grooter en wijscher te zijn en in eene andere richting te zullen liggen: in verband met deze betekenis bezigde ik boven dan ook de woorden „vruchtbaar” en „beginstap”.

De evengoemde Lijndienst zoude aansluiten op stoomvaartdiensten met een reisduur van ± 7 dagen naar Batavia; maar daar boven uit hebben de twee proefreizen duidelijk getoond, dat het

HOTEL-RUBRIEK

APELDOORN

HOTEL VAN DER BURG

1ste en oudste huis ter plaatse Modern comfort
6286 Volledige pensionprijs f 5.-

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“, Bankapl. 2, Den Haag, Tel. 11486. Dir. bij Schev. B. 5033 Str. k. en w. w. op de logeerk.	BESCHIKBAAR.
Hotel Rest. „DUINOORD“ Sweelinckplein Spec. bezocht d. Ind. Fam. 5020 OOSTERWIK & V. D. LUUR	Hotel „Promenade“, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454 Prachtige ligging. Matige prijzen. 5035
TEHUIS v. KINDEREN vanaf 2 j. doorl. en tijd, gr. tuin. Holl. en Ind. ref. „Sunny Home“, Veur b. d. Haag.	BESCHIKBAAR.

DE VELUWE.

„Den Lindenhof“ te Vierhouten (bij Nunspeet)
GEZELLIG VACANTIEHUIS
Gelegen op het kruispunt aan den weg naar Apeldoorn, Elspeet, Emst.
Prachtige beschrijke omgeving. Uitgestrekte heide.
Pensionprijs f 2.50 per dag.

Voor het bereiden van een goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

omnisbaar „De Ind. Rijsttafel“ door FR. BLOM, Schrijver van „Moderne Kookkunst“, verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgeefster Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 5007

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personenlift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737 Code 5th Edition A. B. C.

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MI BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a

DEN HAAG

TELEPHOON

14427

5217

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit brandstoffen, tegen billijken prijs en gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

AAN DE LEDEN. Mogen wij op Uwe medewerking rekenen om het ledental onzer vereniging te doen toenemen? Als ieder lid slechts één persoon introduceert, zal onze wekelijksche Mutatiestaat een sprekende rubriek vormen, die getuigenis aflegt van daadwerkelijk streven naar verhooging van den bloei van „Oost en West“.

UITZENDINGEN

HOLL. DINERS EN RIJSTTAFEL

GR. HERTOGINNELAAN 92, TEL. 36347, DEN HAAG

FAM. PENSION

Beleefd aanbevelend, C. H. STAKMAN

K. W. zullen worden opgenomen, moge voor bijzonderheden omtrent het ter vergadering behandelde daarnaar verwezen worden.
De afdeling Amersfoort, „de jongste maar krachtige telg van Oost en West“, had voor een aange-naam onthaal gezorgd. Door de goede zorgen van haar Bestuur, werden de H.B.-leden in de gelegenheid gesteld het Oudheidkundig Museum „Flethete“ te bezichtigen, terwijl na afloop der vergadering per autobus de oude poorten en de omgeving van Amersfoort in oogenschouw werden genomen. Een heerlijke wandeling door de bosschen van Berkhoven, waar in het hotel van dien naam de thee werd gebruikt, waarop een gemeenschappelijke maaltijd volgde, tot besluit van deze jaarvergadering met hare welgeslaagde afwisseling van het nuttige met het aangename.

Van Week tot Week.

Dinsdag 1 tot Maandag 7 Juni.

3e Officieren bij de Gouvernements-Marine. Het Departement van Koloniën heeft voor een achttal jongelieden, voorzien van het diploma van 3en stuurman groote stoomvaart (zoo mogelijk van diploma B) en van het diploma van radio-telegrafist, liefst met praktische ervaring op zeevaartkundig gebied, de gelegenheid opgesteld om te worden uitgezonden naar Nederlandsch-Indië ter plaatsing als 3e officier bij de Gouvernements-Marine daar te lande. Nadere bijzonderheden bevat de Staatscourant van 3 Juni.

Opleiding tot officier O.-I. leger. Op 1 Juli sluit de gelegenheid tot aanmelding als cadet bij de Kon. Militaire Academie met bestemming voor opleiding tot officier bij het Nederlandsch-Indische leger. Voor deze opleiding zijn opgesteld tien plaatsen voor infanterie, drie voor cavalerie, drie voor artillerie en twee voor genie. Staatscourant nr. 82 van 29 April bevat alle gewenschte inlichtingen en is gratis te bekomen bij den gouverneur der Kon. Militaire Academie te Breda, bij wien ook de voor aanmelding noodige formulieren verkrijgbaar zijn.

Accountants voor Ned.-Indië. Er bestaat gelegenheid om vanwege het Dep. van Koloniën naar Nederl.-Indië uitgezonden te worden als accountant en adjunct-accountant bij den gouvernements-accountantsdienst. Nadere inlichtingen bevat de Staatscourant van 31 Mei.

Ter nagedachtenis van generaal J. B. van Heutsz. Naar de N. R. Ct. verneemt is de voorbereidende arbeid van het comité tot huldiging van de nagedachtenis van luitenant-generaal J. B. van Heutsz thans zoover gevorderd, dat de overbrenging van het stoffelijk overschot uit Zwitserland naar Amsterdam in het begin van het najaar zal kunnen geschieden. Het ligt in de bedoeling der Regeering de overbrenging van het stoffelijk overschot van het Centraal Station te Amsterdam naar de Oosterbegrafplaats, waar het in een grafmonument zal worden bijgezet, met militaire eer en op 's Rijks kosten te doen geschieden.

Onderscheiding. Bij Kon. besluit is benoemd tot officier in de Oranje Nassauorde ds. Joh. Rauws, zendingsdirecteur der Samenwerkende Zendingcorporaties te Oegstgeest.

Javaansche dansen. Het Vaderl. schrijft: Men meldt aan het Haagsche Aneta-kantoor:

De Javaansche dansen, welke den 12den Juni op het groote avondfeest van Het Nederlandsch Indonesisch Verbond van Jongeren-Organisaties te 's-Gravenhage zullen worden gegeven zijn ingestudeerd onder leiding van Z. H. den Prins Soerjodiningrat van Djogjakarta, beschermheer van het verbond en leider van de bekende Djogjakartasche dansschool Krido Bekso Wiromo.

Van het begeleidende Gamelan-orkest, waaraan zowel Indonesische als Westersche leden van het Verbond medewerken, is de Prins van Djogjakarta tijdens zijn verblijf hier te lande de stichter en dirigent geweest. Het nummer Westersche bewegingskunst staat onder leiding van mevrouw Dini von Essen-Bergsma.

C. J. J. H. van Kempen †. In den ouderdom van 91 jaar is te Bloemendaal overleden de heer C. J. J. H.

Leden van O. en W., eet steeds

KLINK'S FIJNE BELEGDE

BROODJES

PEKELVLEES
ROASTBEEF
HAM, ENZ.

Aanbevelend, W. F. KLINK,
Wagenstraat 109a - Den Haag - Tel. 178
Wordt ook thuis bezorgd.

van Kempen, gep. kapitein van het O.-I. leger, overleden te Wieringen.

Dr. Ph. G. Gunning naar Batavia. Naar het Haagsche Aneta-kantoor verneemt, heeft dr. Ph. G. Gunning leeraar aan het tweede Gemeentelijk Gymnasium te 's-Gravenhage, de benoeming aanvaard tot leraar van het lyceum te Batavia. De hr. G. zal spoedig mogelijk derwaarts vertrekken. (Vaderl. Schied. 1926, 10 Juni)

Univers. examens Leiden. Taalkundig examen Indië de heer G. M. Laarman. — Taak. cand.-ex. dologie de heeren L. Pronk en G. van Gelder. Cand.-ex. Indisch recht de heer Ch. F. H. Wel

Generaal Gerth van Wijk. De commandant van het ger in Oost-Indië, luitenant-generaal K. F. E. Gerth van Wijk, is om gezondheidsredenen met verlof Europa aangekomen.

De pest in Midden-Java. In de week van 18 tot 24 April zijn in Midden-Java in totaal 115 gevallen van pest gerapporteerd, waarvan in de afdeling Wonorejo 1, Temanggoeng 9, Magelang 4, Jogjakarta Soerakarta 1, Klaten 21, Pekalongan 30, Tegal Poerbolinggo 42.

Kwaadwilligen in Atjeh. Aneta 1) seint dd. Bandung 1 Juni: Het legerbestuur ontving een telegram uit Atjeh, waarin werd medegedeeld, dat te Pinrang (Boven-Troemon) een kwaadwillige neergelegd. Aan onze zijde werd een Menneesch sergeant licht gewond.

Zending G. H. Scholten †. Te Sonder (Celebes) is den leeftijd van 41 jaar, overleden de heer G. Scholten, zending-leeraar der Utrechtsche Zending Vereeniging te Djailolo (Halmahera).

Een droevig gevolg van den „klap“. Padang, 31 Mei (Aneta). De heer Muller, ingenieur bij het Gouvernements-krachtstation op Tambang Sawah (Boven-Koelen) is door een onhebbelijken paardenjongen dien de heer M. tevoren had geslagen, door middel van messteken gedood.

G. W. Koenderink †. Te Rotterdam is, op den leeftijd van 49 jaar, overleden de heer C. W. Koenderink, gezagvoerder van het stoomschip Tjerimai, den Rotterdam Lloyd.

Aanvraag van gronden in Atjeh. Medan, 5 Juni (Aneta). Delische combinaties hebben gronden aangevraagd in Atjeh, in de onderafdeeling Tegeun voor koffie- en thee-cultuur en voor een veebedrijf ten behoeve van de veevoorziening een groote cultuurmaatschappij aan de Oostkust.

Het communisme ter Sum. Westkust. Padang, 4 Juni (Aneta). In verband met de ongeregeldeheden Sumatra's Westkust, die, zooals een Aneta-telegram van 28 Mei meldde, een gevolg waren van communistisch gestook, zijn op Poeloe Tello deeling Loeboksikaping) 300 personen gearresteerd. De hoofdleiders zijn echter nog niet gegrepen.

1) De tekst der Aneta-teleg. is ontleend aan de „N. Rott. Crt.“

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvuur

De Javaansche Batiktentoonstelling gesloten.

Als dit blad onder de oogen der lezers komt, behoort de zoo rustig smaakvolle en indrukwekkende tentoonstelling van Javaansche Batikkunst in de thische zaal te 's-Gravenhage reeds tot het verleden.

De laatste dagen mocht zij zich in bijzondere belangstelling verheugen: op Dinsdagnmiddag bracht Z. E. de Minister van Koloniën er een bezoek, door bestuurd leden van „Boeatan“ en Pangeran Soerjodiningrat rondgeleid, terwijl tegelijkertijd ook de leerlingen „Koloniale School voor Meisjes en Vrouwen“ er waren met de Directrice, die eveneens zeer deskundige uitspraken leggingen ontvingen van den toevallig ook aanwezigen Prof. D. van Hinloopen Labberton uit Japan.

En Woensdagavond werden ten afscheid nogmaals Javaansche dansen gegeven, met gamelanbegeleiding. Een waardig slot van het succesvol geheel.

Hollandsche gedichten en Javaansche gedachten

In de Juni-aflevering van „Oedaya“, het door Noto Soeroto opgerichte en met veel toewijding en kwaaamheid geredigeerde tijdschrift, schrijft hij: „Mijn dichterschap wordt nog al eens in argumentaties bij zuiver-zakelijke debatten te pas gebracht, klaarblijkelijk zelfs op het terrein der politieke hazerij uitgebuit. Enkele landgenooten-teenstand-

FIRMA J. VAN DER WOLF

BANKETBAKKER

Specialiteit in Lekker-Lekker

DEN HAAG

PRINSESTRAAT 120-122 TEL. 12220

POSTZEGELS

van Nederland en Koloniën steeds in iedere hoeveelheid te koop gevraagd. (Eventueel ruil tegen buitenlandse zegels. Basis: engrosprizen)

POSTZEGELEXPORT

D. W. BRANTSEN
Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

beschouwen mij als een „overlooper”, een „Nederlander”, een „verzenmakende nietsnut”. Er zijn ook Nederlanders, die mijn „Hollandsche verzen-makerij” of mijn „g. vernederlandsching” voor de oorzaak aaneen van mijn in hun oogen foutieve denkwijze in politiek. Naar hunne meening deed ik beter in deze aangelegenheid mijn mond te houden. Toch zal ik mij voor deze Indonesiëverrederers-door-dik-en-dun niet et zwijgen laten opleggen. Hun vriendschap en goede hart schat ik op volle waarde, doch zij moeten niet denken, dat hun inzichten ten aanzien van onze waarachtige belangen daarom per se de juiste zijn. Op grond van mijn dichterschap in de Hollandsche taal, mijn geachten over het Javaansche volk a priori te diskwalificeeren, is op zijn zachtst uitgedrukt niet reëel.

„Critici van deze soort vertoonen daarmede slechts een totaal gemis aan begrip van wat de Nederlandsche taal is en wat poëzie beteekent. Er is nooit één geweest, onder de ernstige beoordeelaars van mijn literair werk, hoe verschillend hun uitspraak omtrent de waarde daarvan overigens moge luiden, die mijn geachten voor het werk van een Nederlander heeft aangezien. Unaniem luidt de verklaring, dat ze zijn voortgekomen uit een on-Hollandsche ziel. En dikwijls zelfs heette het: „ze zijn van een on-Hollandsche schoonheid”.

Maar bovendien heeft de dichter zijn gevoelens en gedachten te uiten in de taal, welke hij het best beheerscht. Wanneer hij een taal gebruikt, welke de nationale politiek hem voorschreef en zich daarin geen meester betoonde, dan zou hij zijn talent geforceerd hebben; hij had iets niet geschápen, maar kunstmatig gemaakt, en dat ware al in oorsprong veroordeeld. Hij had waarschijnlijk in stede van goede verzen, in een vreemde taal geschréven, middelmatige gedichten in zijn eigen taal geknutseld, waardoor hij zich niet, naar zijn hoogste kunnen, aan de geestelijke opleving van zijn landgenooten had gewijd.

„Toen Willem de Zwijger den dood inging, werd de rookkreet van zijn ziel, die tot op het laatste oogenblik bij zijn geliefd volk vertoefde, geuit in de Fransche taal. Zou iemand durven beweren, dat deze Fransch sprekende prins daarom geen Nederlander, althans geen „Vader des Vaderlands”, was geweest? De Fransche beweging als een culturele en politieke opheffing heeft ontzaglijk veel te danken aan het genie en het levenswerk van Guido Gezelle. Maar sluit deze erkenning in zich een wegeijfering van de bijdrage van den Fransch schrijvende Emile Verhaeren aan de levensimpuls der Vlaamsche beweging? Ik zou het tegenwoordig denken. Indien in Frankrijk, onder welks politieke en culturele invloed het Vlaanderenland staat, aandacht wordt geschonken aan de verlangens en de behoeven der Vlamingen, dan is zulks eerder een gevolg van den arbeid van Verhaeren dan van dien van Gezelle.

„Ook op twee congressen van het „Java-Instituut” werd mijn dichterschap ter sprake gebracht, waarbij roefenis werd betoond over het feit, dat ik mij in een vreemde taal uit en dat dit een negatieve houding jegens de Javaansche cultuur, naar welker bloei het streven van het „Java-Instituut” is gericht. Ik werd vergeleken met een boom op het eene erf geplant, die over de afscheiding heen zijn vruchten op het andere erf laat vallen.

„Ik zou deze vrienden willen verzoeken mijn geval niet als een geval tot droefenis aan te merken, doch het tegendeel als een reden tot verblijding. Want onze Nederlandersche vrienden, die geloóven in de wijde mogelijkheden van het Javaansche volk, behooren aldus te redeneeren: de vorm is vreemd, de bloesems zijn permutueerd, de vruchten vallen in andermans schoot, maar de boom zelf is ontsproten uit eigen bodem; de grond is dus goed, die is vruchtbaar, we zullen een anderen boom trachten op te kweken, wat meer in het belang van het erf, zoodat de vruchten den bewoners ten goede komen. Waarmede ik maar wilde zeggen: dat, al schrijft een Javaan Nederlandsche verzen, dat, al schrijft een Javaan Nederlandsche verzen, dat dus de Javaansche ziel, het Javaansche volk onmogelijkheden bevat. Ik zelf behoef niet op die wijze te redeneeren om tot dat besluit te komen, omdat ik het geloóf heb in de waarde en in de toekomst van mijn volk, waarom ik apodictisch durf te zeggen: zij zullen bij tientallen komen en met sprekender argumenten mijn bewering staven: de meesters in schilderkunst, die in muziek, die in poëzie, die in bouwkunst — met groter scheppingsmacht en sterker kunst dan deze mijn zwakke krachten”.

Na uitvoerig uiteengezet te hebben, dat de reden

FIRMA SEGAAR

DEN HAAG
SPUI 218. TELEF. 12902
THOMSONLAAN 93. 33667

COMPLEETE MEUBILEERING TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN

VRAAG BESTEKKEN EN PRIJSOPGAAF 5818

waarom hij de Nederlandsche en niet de Javaansche taal bezigt voor zijn gedichten, eindigt *R. M. Noto Soeroto* met de volgende woorden, welke zoo sympathiek klinken, dat ze door een ieder, die 't wel meent met Indië, zullen worden beaamd:

„Mocht mijn geval ten slotte slechts weinigen bevredigen, laat het dan zijn een waarschuwing en een aansporing aan alle landgenooten om de bezielende kracht van onze nationale opleving niet uitsluitend te zoeken en te ontplooiën op het terrein der politiek, het terrein van den strijd om ons materieel bestaan, maar óók op het gebied van cultuur, de bloeiende en vruchtbare tuinen van onzen geest, waar de ziel haar bevrediging kan vinden.

„De natie, naar mijn ideaal, moet zijn als een persoonlijkheid met materiele kracht, maar bedwongen door de macht van den geest en ombloed door een rijkdom van gemoed. Laat de stoffelijke kracht vernietigd zijn, dan blijft over de geest: „onwondbaar is deze en onbrandbaar; onverwoestbaar, alomtegenwoordig, onvergankelijk, onwankelbaar en eeuwig is hij.” Aldus zegt de *Bhagavad-Gita*.”

Het is goed, dat *R. M. Noto Soeroto* nog eens in het openbaar duidelijk een en ander uiteen heeft gezet. Mogen hem voortaan dergelijke minder aangenaam aandoende oordeelvellingen en uitlatingen, welke getuigen van verkeerd denken en niet begrijpen, bespaard blijven.

Borduurwerk eener West-Indische.

Bij *De Bron*, de zoo smaakvol ingerichte kunstzaak (hoek Zoutman- en van Speyckstraat te 's-Gravenhage), welke in den korten tijd van haar bestaan reeds zulk een goeden naam maakte op het gebied vooral van Nederlandsche sierkunst, is op het oogmerk een bijzonder interessante tentoonstelling van borduurwerk — schilderen met de naald — van de hand eener geboren West-Indische: *Mevrouw C. de Nerée tot Babberich-van Honten*, een kunstnaares, van het eiland Curaçao afkomstig, die velen zich nog zullen herinneren van de tentoonstelling van Vrouwenarbeid in 1898, waar zij de ziel was der West-Indische Afdeling.

Sedert dien tijd heeft zij niet stil gezeten, dat getuigt al dit bewonderenswaardige borduur-kunstwerk, door haar in haar vrijen tijd verricht, naast hare schilderstudies, onder de beslommeringen van haar huishouden en de opvoeding van drie zoons, bij een dikwijls wankelende gezondheid.

De ontwerpen van dit borduurwerk zijn grotendeels van haar te vroeg ontslapen, oudsten zoon *Carel*, van wiens exotische, veelgeroemde zwart-en-wit-kunst hier tevens verscheidene zeer fraaie exemplaren zijn geëxposeerd. De verwantschap tusschen beiden is dan ook wel opvallend. Het magistrale borduurwerk, dat den geheelen wand beslaat, vertoont dezelfde vrouwenobsessie, welke al *Carel's* teekenwerk kenmerkt. Maar hoe innig fijn, orchidee-achtig, als in een droom, wist hij ze weer te geven, b.v. de „*Sprookjesvertelster*” en „*Extase*” om er maar een paar te noemen. En hoe zuiver gevoelig heeft de moeder, die haar genialen zoon aanbad, hem met haar naald gevolgd.

Aandoenlijk is 't haar te hooren vertellen, hoe zij aan zijn ziekbed in Zwitserland zat te borduren, omdat hem dit zoo'n rust gaf en hoe bij een indrukwekkenden „zonsongang” haar kunstwerk van dien naam ontstond. Wat een heerlijke kleurenpracht! Maar ook wat een uren-, dagen-, maanden-, jarenlangen geduldig toegewijde arbeid.

Daar deze tentoonstelling nog slechts tot 16 dezer geopend blijft, zouden wij allen lezers van dit weekblad den raad willen geven, zich te haasten er heen te gaan. Zij zullen zich den gang niet berouwen.

Persoverzicht uit de Indische Bladen.

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Welvaart.

De *Sumatra Post* (6 Mei) hoorde stemmen opgaan, die wezen op werkelijke of vermeende tegenstrijdigheden in de conclusies van het *Rapport-van Ginkel* over den economischen toestand van de Inlandsche bevolking en vele der daarin vervatte gegevens. Er worden gemiddelde inkomens in opgegeven, die voor ons gevoel zeer laag zijn, terwijl anderzijds wordt opgemerkt, dat er geen ernstige inzinking in het wel-

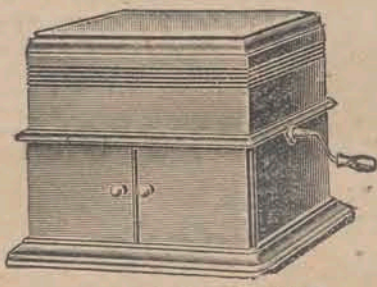
Muziekhandel DAJOS BELA

Badhuisstraat 619 - Tel. 54754 - Fred. Hendriklaan 190
SCHEVENINGEN, 's-GRAVENHAGE.

GROOTE VOORRAAD RUIME KEUZE

Columbia-, Odeon-, Musica-, Linström-, Beka-PLATEN en MACHINES

Violen
Mandolin.
Banjo's,
Gitaars,
Snaren,
Onderdeel.
Piano Muz.

HUURKOOP SYSTEEM
Speciale machines en verzending voor INDIË.
EIGEN REPARATIE-INRICHTING. ZIET ÉTALAGE.

N.V. „EXIMA” - AMSTERDAM

DE STOFZUIGER met de enorme zuigkracht

ORION

Showroom
AMSTERDAMSCH VEERKADE 8
5231 TELEFOON 13311 - 'S-GRAVENHAGE
Ook op gemakkelijke betalingsvoorwaarden verkrijgbaar f 6.40 per maand

RADIO-APPARATEN IN HUURKOOP

E. STEVENS

Electrotechnisch Installatie-Bureau
Copernicusplein 9 Telef. 31009
's-GRAVENHAGE

DAMES-HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT

Heilgymnastiek - Massage
Diverse methoden van geneeskrachtige baden
Voorkoming en opheffing van obstructie bij de periodieke circulatie

HUIZE „ILEX” (— bij de —) RIJSWIJK
5197 Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak
Directie: HAGE Telefoon RIJSWIJK 156

COR VAN MOORSEL

JAN HENDRIKSTRAAT 9
DEN HAAG — TELEFOON 14953
Is het voordeligste adres voor
BEDDEN
MEUBELEN
TAPIJTEN

KULK & KRAMER COPIËER-INRICHTING
Kantoormachines en Meubelen REPARATIE-INRICHTING
PEPESTR. 1b. TEL. 11701 DEN HAAG 5158
Remington Portable, Corona, Erika, Senta
Verzending naar Indië onder garantie.

Doeltreffende
reclame vereischt
groote
publiciteit

WIJ VERVAARDIGEN

ALLE soorten drukwerk met één uitzondering: het slechte.

Een proef zal U overtuigen
zoals zoovelen vóór U overtuigd werden en onze klanten bleven.

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG :: NOBELSTRAAT 20 :: TEL. 11987

Aan de Leden
van „Oost en West”

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

„DE LANDBOUWER”
79 Copernicuslaan 79 Tel. 31676
DEN HAAG

UW ADRES voor 1ste kwaliteit **Roomboter, Kaas** en **fijne Vleeschwaren.**
Geregelde aanvoer **versche Geldersche Eieren.**
Thuisbezorging zonder prijsverhooging. **Geén Filialen.**

vaartspeil der Inlandsche bevolking heeft plaats gehad. De samensteller van het rapport heeft dit reeds bij voorbaat gevoeld. Hij heeft er op gewezen, dat men bij de beoordeeling van de cijfers en gegevens, door hem verzameld, aan de begrippen *welvaart* en *welstandspeil* niet de beteekenis kan nog mag hechten, die men in Westersche landen aan deze begrippen pleegt toe te kennen. De definitie van het begrip *welvaart* is nooit precies te geven, omdat het persoonlijke element er een groote rol bij speelt. In het rapport wordt de definitie van Verriijn Stuart overgenomen: Het begrip *welvaart* drukt een toestand van evenwicht uit tusschen begeerten en bevrediging. Hierin schillen reeds alle mogelijke verschillen van niet te omschrijven aard. Ten aanzien van de Indische maatschappij wordt deze definitie, bij nadere beschouwing, hoogst interessant. Begeerte — zoo vervolgt *De S. P.* — is immers een zeer variabel element. Een kleine afgesloten maatschappij, beperkt in mogelijkheden, in begrippen, in connecties en in aanraking met een andere cultuur, kan honderden jaren dezelfde begeerten blijven koesteren. Worden deze begeerten bevredigd, dan heerscht welstand, zowel massaal als individueel. Maar nu komt een ander volk, een andere stam, een ander ras, niet zoo bescheiden van opvatting, leven temidden of in de nabijheid van de eenvoudige maatschappij. Er is niet aan te ontkomen, dat de eenvoudige maatschappij haar begeerten vermeerdert. Slechts de verzadigden willen terug naar het primitieve. De primitieve haakt naar uitbreiding van behoeften en begeerten. Zoo heeft er ongetwijfeld ook in de Indische maatschappij een toename van begeerten plaats, soms geleidelijk, soms in snel tempo. En zoo raakt ook het begrip *welvaart* steeds in het gedrang. De bevrediging voor begeerten, voorwaarde voor *welvaart*, eischt meer. Er is een voortdurende „huishoudelijke” evolutie merkbaar. Voor een juist inzicht in de volkswelvaart zal men dus steeds met die zich wijzigende factor der begeerten en behoeften rekening moeten houden en een *welvaartsonderzoek* zal periodiek het indexcijfer der begeerten moeten herzien. Hier zou nog een omvangrijke studie uit op te bouwen zijn. De leek, die zich even in het vraagstuk verdiept, kan echter reeds thans niet aan den indruk ontkomen, dat geleidelijk een geweldige omvorming van de Inlandsche maatschappij, in samenwerking met de Westersche, zal moeten plaats vinden, om op den duur begeerten en bevrediging niet al te ver van elkaar verwijderd te houden.

De misère der intellectueelen. Loonen. Acht uur.

Het *Soer. Hbl.* (27 Apr. 3de bl.) vestigt de aandacht op het hoofdstuk *Werkgelegenheid* van het *Rapport-Van Ginkel*. Hierin staan interessante bijzonderheden over de economische positie van het ietwat meer ontwikkelde deel der Inlandsche bevolking, speciaal van de groeiende massa dergenen, die zooveel onderwijs genoten, dat zij nog slechts iets gevoelen voor zekere bureaubetrekkingen, en in geen geval meer overgaan tot landbouw of handwerk. Vrijwel algemeen is men het er over eens, dat de positie der ietwat meer ontwikkelde Inlanders, zelfs te midden eener stadsbevolking, die geen blijken gaf van economischen achteruitgang, reeds zeer ongunstig is (Pasoeroean nog uitgezonderd). Het *S. H.* trekt daaruit de les, dat men met de uitbreiding van het onderwijs niet te ver mag gaan, doch haar moet houden binnen de grenzen der zich uitende behoefte; desnoods ga men eene kleine schrede verder dan die direct tot uiting komende behoefte, doch in elk geval onthoude men zich van alles wat lijkt op dwang van Overheidswege.

Het *Soer. Hbl.* van 28 Apr. (3de bl. „Loonen bij landsdiensten en particulieren”) bespreekt hetgeen in het *Rapport-Van Ginkel* gezegd wordt over de *loonen*, een relaas, samengesteld door het hoofd van het kantoor van Arbeid. De eindconclusie — waartoe de chef van het arbeidskantoor komt — is, dat het aantal loontrekkenden sedert 1913 zeer belangrijk is toegenomen, dat dus geleidelijk een grooter deel der bevolking meer dan vroeger afhankelijk is geworden van de Landsdiensten en de Europeesche werkgevers, dat de stijging van de Inlandsche levensbehoeften, die in de steden eerder, doch ten plattenlande eerst einde 1918 doorbrak, veel scherper is geweest dan de stijging van de loonen, welke nimmer evenredige hoogten bereikten en dat het gevolg daarvan was dat vooral in 1920, toen het ongunstig verschil tusschen het peil der levensbehoeften en den loonstandaard het grootst was, zich onder de loontrekkenden een ernstig gevoel van mindere *welvaart* heeft doen gevoelen; dat dit gevoel ook na de loonstijging in 1921 tengevolge van

JAC. HUIZER
HEEREN
MODEARTIKELEN
RUIM GESORTEERD
THOMSONPLEIN 22, DEN HAAG

de inkrumping van het aantal arbeiders, welke bij particuliere landbouw en nijverheid in 1921 en bij Gouvernement in 1922 aanvang, bij hen bleef bestaand. Ten slotte trad in den loop van 1922 in de steeds en in 1923 ten plattenlande ten aanzien van het verschil tusschen levensduurte en loonhoogte een spanning in en nam, voor zoover na te gaan, in de werkgelegenheid belangrijk toe. Het ongunstig verschil tusschen levenspeil en gemiddeld loon werd daarentegen in 1924 weder iets grooter. Het *S. H.* zocht met deze conclusies in hare algemeenheid te vereenigen, maar merkt op dat de *suikerindustrie*, de door haar betaalde loonen betreft, gunstig afsteek bij de verschillende landsdiensten. Het *Soer. Hbl.* van 28 Jan. (3de bl. „Salaris en Loonen in de Suikerdeelde reeds mede, dat in geen geval bij de suikerindustrie gebruik zou worden gemaakt van de gelegenheid tot verdere loonsverlaging. De loon-gegevens, die de Handelsver. „Amsterdam” verstrekt omtrent twaalf harer Kediri-ondernemingen, maken — volgens het *S. H.* — een zeer goed figuur. Voor de eene onderneming komt het normaal loon der fabriekscoolies per maand op 54½ cent en voor een vrouw op 35 cent, benevens vrij wonen en geneeskundige behandeling. Het normale *toekang-dagloon* is 66.5 cent, benevens vrij wonen, vrije geneeskundige behandeling en — voor 1924 twee maanden gratificatie, zijnde dus een verhooging met 16%. Op de gouvernementen *Gelapertja* en *rubberonderneming Tjipelir* (Preanger) hebben de fabriekscoolies gemiddeld een dagloon van 47½ cent, waarin premies reeds zijn verwerkt, en desgewenscht vrije woning of logies.

In *De Locomotief* (26 Apr. „De Pekalongansche tikindustrie”) en 27 Apr. blz. 18 „Jogjasche industrie”) lezen wij dat te Jogja in de *batikkerij* dagloonen van 25 tot 40 cent regel zijn. Voor dat geld kon een eigenaar eener batikkerij werkkrachten te over krijgen, maar hij weet met de menschen geen raad, omdat met 't product blijft zitten. Er zijn er met zwaarte leende voorraden van twee tot vijf duizend koddie koddie — twintig kains-pandjang van twee en een halven meter!

Door de „*Indische Courant*” en in een motie van V. V. L. werd de 8-uren-dag bevestigd. Meent men nimmerdaad — vraagt *De Loc.* (26 Apr. blz. 3) — dat „werkgever in het algemeen” zoo dom is, dat hij een maatregel zou zijn welke tot verhoogde productie voert? „Minder werktijd en hooger prestatie”, — is juist voor den werkgever iets mooiers denkbaar? Men neme aan, dat zoowel in Europa als in Indië elke werkgever een regeling zou toejuichen welke tot verhoogde arbeidsprestatie voerde. Men hoort geen toejuich — omdat in Europa helaas van verminderde arbeidsprestatie en van arbeidsschuweheid sprake is. En daarom bestrijdt daar ieder verantwoordelijk leidinggevoerder den 8-uren-dag. Daarom blijft het complex van sociale maatregelen in Nederland een ondeugdelijk uitgangspunt voor voorzieningen in Indië — omdat de ontijdige invoering nog steeds als schadelijk wordt ondervonden. Dit vast te leggen en nogmaals met druk te constateeren moge voorkomen, dat men zich ook in Indië aan sociale experimenten waagt, waarvoor land en volk de risico thans allerminst kunnen aanvaarden.

Een burger-organisatie.

In een Ingezonden Stuk in de „*Ind. Crt.*” (*Java-Bode*) 1 Mei verklaart de heer Mr. Tichelaar, een der voornaamste aanstaande oprichters van het comité van oprichting der burgerwacht te Soerabaja, o.m. dat bij geen der leden van het comité ook maar de gedachte aan de vormen van een blank eenheidsfront bestond, toen besloten tot oprichting der organisatie; de organisatie beoogt inderdaad een front te vormen, geen blank front echter, doch een front van allen, onverschillig welke ras, welk geloof of welken stand, die het gezag in de landen niet in handen wenschen te zien van communisten. Ieder van welken landaard hij ook zij, is welkom, en de ruim 80 Ambonneezen, die zich dezer dagen bij het Comité opgaven, werden met volle sympathie als medestanders begroet.

De *Sumatra Post* (3 Mei „Niet verstandig”), het *S. Hbl.* (29 Apr. 3de bl. „Bataviasche paniek”) en de *Ind. Crt.* (7 Mei „Een Burger-Organisatie”) achten het grijpelijk, dat men zooveel mogelijk zijn voorzorgsmaatregelen treft, om op alle gebeurlijkheden voorbereid te zijn. De *S. P.* keurt echter het „openbare” in den roep voor de burgerwacht niet goed; men moet dan van het moreel effect op de massa niet onderschatten. De *D. C.* hoopt dat, waar de berichten vrij stellig zijn, dat over geheel Ned.-Indië arbeidsnrust en staking

ONROESTBAAR STAAL
Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangestast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen.
Het Ideaal voor de Tropen
FONDERIE'S STAALWARENHANDEL
Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602
Alle Staalwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

WANNEER

U zich in DEN HAAG vestigt laat Uw woning dan Stoffeeren en Meubileeren door

H. FLICK - Scheveningen

Neptunusstraat 148 - Telef. 53568

Apotheek M. L. ADAMA

Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366

Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
MINERALE WATEREN 5148
Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

NIJMEGEN

Effecten Coupons
Verschaffen alle reisbiljetten voor het buitenland

Assurantiën Brandkluis

5048

Effecten- en Wisselbank Bouvy
Lange Burchtstraat 14 - Nijmegen - Telef. 2480 en 2481

G. F. A.

DRIESSEN

NIJMEGEN

GEEN STROOM REPARATIES

BIJ

NORMAAL ONDERHOUD ROLSCHUIERS

GOED en GOEDKOOP

6219

ALLE ONDERDEELEN VOORRADIG
ALLE REPARATIËN

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdags na 12 uur gesloten

Directeur A. VAN BOXTEL

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b
Telefoon van 9-12 10733
ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

N. N. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten
Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

**Goed Adverteeren betekent
grootere omzet;
dus meer winst**

medebracht ten behoeve van het onderwijs der leerlingen van deze school, doch bij de uitdeeling door den onderwijzer, bleek een deel der boeken den titel te hebben van: „Ten behoeve der kinderen”, geschreven door den heer Soetikno, onderwijzer aan de Keucheniuschool te Djocjarta, terwijl een ander deel Bijbels waren, gedrukt bij de Naamlooze Vennootschap voorheen A. C. Nix en Co. te Bandoeng.

De leerlingen dezer school behoorden zoowel tot de Inheemsche als tot de Chineesche volksgroepen en verkeerden nog in het stadium, dat zij, evenals de ouders, nog geen begrip hebben van hetgeen de leer van het Christendom beteekent.

Nadat de schooltijd verstreken was, gingen de leerlingen, onder leiding van den onderwijzer, op denzelfden dag, naar het huis van den Wedono, alwaar hun het bidden op Christelijke wijze werd geleerd, tot groote verbazing van de ouders, wien niet was gevraagd of zij hunne kinderen wel in d'ie richting wenschten opgeleid te zien.

Ook trof den Correspondent de omstandigheid dat die les in het bidden plaats had ten huize van den Mohamedaanschen Wedono.

Het spijt de redactie van de „Pewarta Soerabaja” zeer, dat zij van dit bericht van den correspondent moest kennis nemen.

Zij weet wel dat vele toonaangevende personen in de Indische bestuurswereld tegenwoordig tot den katholieken godsdienst behooren en dat het bestuur den christelijken godsdienst steunt, doch niettemin vindt zij het toch raadzaam te zeggen dat het bestuur wake voor herhaling van eene gebeurtenis, als waarvan hier sprake is.

Vele ouders van Inheemsche en Chineesche kinderen gevoelen zich niet bevredigd over een bekeering tot den christelijken godsdienst van hunne nakomelingschap en als een onderwijzer van eene school ten deze te ver gaat, dan dient hij daarover te worden aangesproken door den Directeur van onderwijs.

De Europeesche Lagere School is eene onderwijsinstelling waar gewoon lager onderwijs wordt gegeven en geen godsdienst onderwijs.

De onderwijzer van zulk eene school mag dan ook, op eigen gelegenheid, geen propagandist van den christelijken godsdienst zijn, ook al is hij zelf katholiek en dient te eerbiedigen dat het onderlijk gezag in het gezin primeert.

Wat zou diezelfde onderwijzer wel zeggen wanneer zijne leerlingen, op aansporing van een Mohamedaansch propagandist en met een „Koran” in de hand, naar de missigijf togen?

Het lijdt geen twijfel of hij zou, als hij hetzelfde deed als de Pastoor, al spoedig buiten de school zijn gezet.

Het zou, volgens de redactie, een gewone loop van zaken zijn wanneer de ouders der leerlingen onderwerptelijk een ernstig protest indienden bij de bevoegde autoriteit, doch, met het oog op eene twijfelachtige beschikking, beveelt zij liever aan de kinderen weg te nemen van de school, ook al is daartegen het ernstige bezwaar dat zij dan verstoken blijven van onderwijs.

De Studieclub te Batavia.

„Alpena” schrijft in hetzelfde nieuwsblad, als boven vermeld, ten opzichte van dit onderwerp, als volgt:

Zooals bekend, bestaat ter hoofdplaats Soerabaja reeds een studieclub, welke gevormd wordt door eene groep inheemsche intellectueelen, onder leiding van Mr. Singgih en welke ten doel heeft onderwerpen van politieke en economischen aard in studie te nemen.

Ook te Bandoeng is een dergelijke club opgericht, waarvan de statuten niet veel verschillen met die van Soerabaja.

Voor de hoofdplaats Batavia heeft op 30 October 1925, ten huize van den heer Soeriadiredja te Meester-Cornelis eene samenkomst plaats gehad, ten einde tot hetzelfde doel te geraken en waarop een aantal Indonesische intellectueelen verschenen, waaronder Dr. Kajadoe en Ir. Polderman.

Laatstgenoemde zette het nut van zulk een club uiteen, daarbij wijzende op het bestaande feit dat er tegenwoordig wel veel sprekers en schrijvers zijn, doch dat, wanneer het tot een debat komt, vele vergissingen te constateeren vallen.

Dit wordt voorkomen wanneer de onderwerpen, voordat men spreekt of schrijft, te voren zijn bestudeerd en geluisterd wordt naar de denkbeelden van Indonesische intellectuele voorgangers.

De studieclub is een instelling, die alle Indonesische intellectueelen tot elkander brengt en waarvan de einduitspraken over de voorgebrachte onderwerpen kunnen dienen tot het geven van leiding aan de Indonesische partij.

Koelie-mishandelingen.

De Bat. redacteur van het Soer. Hbl. (28 Apr.) meldt, dat de publicaties over de geruchtmakende Soeban affaire (Benkoelen) speciale aandacht hebben gekregen ook in moederlandsche kringen. Zulke gevallen van tropenkoller behooren gelukkig tot de uitzonderingen en worden alleen daar mogelijk gemaakt, waar geen intensief toezicht van bestuurszijde, noch van die der Arbeidsinspectie bestaat. Dat aan beide het ontbroken heeft, bewijst o.m. het vormen van een nieuwe en kleinere inspectie-ressorten op Sumatra. De Deli Grl. (6 Mei) kan de toelichting bevestigen. Dergelijke berichten wordt maar al te vaak vergeleken met ten slotte een duizendtal en meer ondernemingen zijn met eenige duizenden planters en honderden arbeiders, terwijl het ten slotte maar zeer zeldzame uitzonderingen zijn, dat dergelijke misstanden bestaan. Het gaat daarmee als in zooveel gevallen, dat men de rustige massa die niets van zich laat horen vergeet en de uitzonderingsgevallen, waarover terecht geschreven wordt, als de regel gaat beschouwen. Datzelfde geschiedt ten opzichte van het communisme in Indië, de stemming op de vloot, enz. waar de groote afstand dikwijls ook een zeer belangrijke oorzaak blijkt te zijn. Aan den anderen kant moet herhaald worden dat het juist zulke gevallen zijn, die de voordeeling van het groote publiek over den onderwerpsarbeid ten onrechte beïnvloeden. Een geval van mishandeling doet meer kwaad dan tien gevallen van andere zorg door werkgevers genomen ten bate van den arbeiders. Het is dan ook in de eerste plaats een zaak van arbeiders- en een ondernemingsbelang, dat dergelijke misstanden niet voorkomen, of waar ze voorkomen, bevestigend gesignaleerd en daarmee grondig worden uitgeroepen. De planters die dit niet inzien, maakt zich schuldig aan ergerlijke kortzichtigheid tegenover zichzelf en, wat erger is, tegenover anderen. Hoe strenger Arb.-Inspectie en de rechter daarom tegenover dergelijke misstanden optreden, hoe beter het is.

Ten slotte verwijzen wij naar het Soer. Hbl. (1 Mei, in de bl. „Uit eenzame landen”) en het Bat. Nwsbl. (5 Mei, 1ste bl. „Korte Metten?”).

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

Propaganda voor het Christendom in Ned.-Indië.

In de „Pewarta Soerabaja” van 2 November 1925 is genomen het bericht van den correspondent van dat nieuwsblad te Tangerang, waarin melding wordt gemaakt van het bezoek dat een pastoor op Zaterdag, 30 October te voren, bracht aan een der lagere scholen ter plaatse.

Het had den schijn dat deze geestelijke schoolboeken

Accountantskantoor van

G. STENEKER & J. SIBLESZ Jr.

Leden van het Ned. Inst. van Acc. 5280

Gravenhage - Prinsegracht 72 - Tel. 36927

Inrichten en controleeren van boekhoudingen. -

N.V. Meubelhandel en Taxatiebureau
„NABA”
 Willem de Zwijgerlaan 52 - DEN HAAG - Telefoon 54497

Het goedkoopste adres voor
Complete Meubeleeringen

In- en Verkoop van Nieuwe- en 2e-hands Meubelen

*Verzendingen naar geheel Neerland,
 Oos- en West-Indië*

Beleefd aanbevelend, DE DIRECTIE

ZIJT GIJ ABONNEE ?

van het rijk geïllustreerde en op zwaar
 kunstdruk in dubbeltoon-inkt gedrukte
 Maandblad

**NEDERLANDSCH-INDIË
 OUD EN NIEUW**

Zoo niet, vraagt dan gratis proef-
 nummer aan bij de Administratie
 Prijs per jaargang f 20.— te voldoen
 in halfjaarlijkse termijnen van f 10.—
 Jaargang IX (Mei 1924—1925) bevatte
 o.a. bijdragen van: Dr. H. P. Berlage,
 Prof. T. J. Bezemer, B. P. Bremmer,
 Prof. Dr. Karl Döhning, Anne Hallema,
 Dr. F. W. T. Hunger, S. Kalf, Prof.
 Dr. N. J. Krom, W. O. J. Nieuwen-
 kamp, Joh. F. Snelleman, V. I. van de
 Wall, Dr. P. Wirz, Dr. Karl With e.a.,
 benevens talrijke boekbesprekingen.

DRUKKERIJ TEN HAGEN
 NOBELSTRAAT 20 - DEN HAAG - TEL. 11987

Les extrêmes se touchent

Een courantendrukkerij is een inrichting waar
 in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk
 kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel
 en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snel-
 heid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voor-
 name, bijzaak.

Een kunstendrukkerij is juist het omgekeerde. Daar
 is de afwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten
 nadeele van het werk komen. Ook daar zijn
 personeel en machines speciaal op zulk werk
 berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een,
 óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op
 twee zoo uiteenlopende soorten van werk te
 specialiseren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar
 rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in
 groote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen
 kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en
 Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya
 (Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook
 het midden klasse-werk, hetz.g. Handelsdrukwerk
 en wij beroemen er ons op, dat ons werk door
 geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

H. KOOT & Zn. - Verhuizingen

Droge bergplaats voor inboedels onder garantie.
 AUTO-TRANSPORT EN EXPEDITIE.
 Amsterdam: 1 x daags :: Rotterdam: 1 x daags
PAVILJOENGRACHT 76-78 :: TELEF. 17334

Men rekent daarbij op den steun en de sympathie
 van den Indonesiërs welgezinde personen als de heeren
 Dr. Nieuwenhuys, Stokvis, enz.
 Het voorloopig bestuur werd samengesteld uit de
 heeren Poeradisastira, Soetan Remoentjak, A. Wongso-
 sewoja, Dr. Kaijadoe en Tupamahu, dat voor de op-
 richting van de officieele „Studieclub Batavia” het
 noodige zou verrichten.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.

**In Memoriam van den heer A. L. Wawo-Runtu, Oud-
 Majoor van Sonder (Menado) en Oud-Lid van
 den Volks- en Minahassaraad.**

In den nacht van 16 op 17 November 1925, zoo
 schrijft men in de „Keng Hwa Poo” van den 21en dier
 maand, overleed in het ziekenhuis te Titiwoengan
 majoor A. L. Wawo-Runtu, in den ouderdom van 64
 jaar.

Den 18en November 1925 werd zijn stoffelijk over-
 schot bijgezet in het familiegraf te Ranomoet, welke
 plaats op 4 K.M. afstand van Menado is gelegen.

Wanneer men, in navolging van den schrijver Maz-
 moer, een menschenleven stelt op 70 tot 100 jaar, dan
 is majoor Wawo Runtu niet oud geworden, niettegen-
 staande zijn krachtig fysiek lichaamsgestel, waarin
 een goed hart en een sterke geest huisden en waar-
 mede hij woekerde in het belang van land en volk.

In den maatschappelijken strijd was hij een dapper
 voorvechter, die helaas dikwijls, midden in dien strijd,
 niet door zijne partijgenooten werd gesteund.

De overledene werd 28 October 1861 te Menado ge-
 boren uit het bekende Menadosche familiegeslacht.

Grootvader en vader waren majoor van Sonder ge-
 weest.

Eerst bezocht hij de Maleische school en daarna de
 Hollandsche school te Menado, waarna hij de studies
 op de hoofdschool te Tondano volgde, na eerst het
 zoogenaamde klein-ambtenaarsdiploma te hebben ver-
 overd.

In het jaar 1880 trad hij als klerk op het controleurs-
 kantoor te Amoenang in gouvernementdienst, om, na
 eenige maanden als zoodanig werkzaam te zijn ge-
 weest, als 2de hoekoom in het district Sonder op te
 treden en op 26-jarigen leeftijd zijn vader als majoor
 te vervangen, ook als lid van den Landraad te Menado.

In het jaar 1896 riep het Bestuur zijne hulp in voor
 het maken van regelingen voor de heerendiensten en
 voor de inning van het hoofdgeld in het district Tom-
 passo, terwijl hij tevens — in samenwerking met de
 volkshoofden — zich aan de wegen liet gelegen liggen,
 voor welke diensten hem van Regeeringswege de zil-
 veren ster van verdienste werd toegekend.

Onder die omstandigheden was het voor hem droe-
 vig in het jaar 1919 's lands dienst wegens ziekte met
 pensioen te moeten verlaten.

Toch bleef hij niet geheel werkeloos. Bij de oprich-
 ting van den Minahassaraad te Menado viel op hem de
 keuze om als lid in dat college zitting te nemen, eene
 functie welke hij tot het jaar 1924 vervulde, terwijl hij
 bij het in werking treden van den Volksraad, vanaf
 21 Mei 1918 tot 21 Mei 1924 daarvan deel uitmaakte.

Hetgeen hij in die functie in het belang van zijn
 land en volk heeft gepresteerd, is door de nieuwsbla-
 den voldoende bekend gemaakt en behoeft dus niet
 nader te worden uiteengezet.

Den 18en November 1925, des morgens ten 8 ure,
 had de begrafenisplechtigheid plaats.

Het druk verkeer van auto's en dogcars op den Ma-
 keretweg te Menado werd op correcte wijze door de
 politie geregeld, terwijl in het rouwuis de plechtig-
 heden werden vervuld door den heer E. W. J. Wawo
 Runtu, in tegenwoordigheid van de familieleden en tal
 van vrienden en bekenden.

Ten 8½ ure kwamen de Resident en de Gewestelijk
 Secretaris, terwijl 2 Assistent-Residenten door hunne
 aanwezigheid bliken gaven van hunne belangstelling.

In de rede, welke de Resident uitsprak, kon men,
 zegt de verslaggever, al terstond opmerken dat niet al-
 leen het Bestuurshoofd, doch ook dat een vriend aan
 het woord was.

Wijzende op de persoonlijkheid van den overledene
 tijdens zijn leven, schetste de Resident hem als een
 krachtig strijder voor de belangen van zijn land en
 volk en die zich reeds van af zijne jonge jaren had
 doen kennen als een man die opkwam voor het recht,
 wanneer, naar zijne meening, onrecht plaats had ge-
 had.

Gedurende zijn geheele leven zagen de jongeren te

J. E. VAN VEEN 's-GRAVENHAGE, Tel. 51
 Van Hoornbeekstraat No. 10

Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...

Extra bewerking voor ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN

gen hem op, als zijnde een wegwijzer, die zich
 terugtrok toen zijne fysieke krachten begonnen
 verminderen.

Wel waren er personen, die beweerden dat hij eie-
 belang, eer en macht beoogde, doch, zoo sprak de
 sident, waar zijn de rijkdommen, die hij vergaarde,
 ders dan in den vrede van zijn gemoed en de
 waarmede hij kon sterven.

Als Resident bracht hij daarom eene laatste hu-
 voor het werkzaam leven ten bate der Minahasis-
 gemeenschap.

Als vriend had hij hem de laatste 3 jaren le-
 waardeeren en als vriend bracht hij thans zijn
 sten groot.

Met de woorden majoor Wawo Runtu, uw leven
 arbeid, uw leven was strijd voor uwe idealen,
 zacht! eindigde de Resident zijne toespraak, te-
 woorden van troost richtende tot de familieleden.

Nadat de Inlandsche leeraar, de heer Lantang,
 nog het woord had gevoerd, werd de kist naar
 voorplein gebracht en onder geleide van een graf-
 van de zangvereniging van Sonder in de lijkkoes
 dragen, welk voertuig overdekt was met bloemen.

Ten 9 ure zette zich de stoet in beweging naar
 familiegraf te Ranomoet en gevolgd door een 20-
 40-tal auto's en 20 à 30 dogcars.

Daar voerden nog het woord Dr. Ratu Langi, maj-
 Wakkarij, de Inlandsche leeraar Talumepa en de s-
 geant-majoor Najoan.

De heer E. W. J. Wawo Runtu dankte voor de
 toonde belangstelling.

Te 11.30 uur was de treurige plechtigheid afge-
 pen en keerde iedereen huiswaarts naar zijn wer-
 kzaamheid.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht

Koloniale Studiën.

Het April-Nr. opent met een bijdrage van den
 G. Dalenoord over de textielnijverheid in Ned.-Indië
 welke verhandeling de schr. o.a. het licht doet vallen
 de averechtse toepoetik in Indië, waardoor aan
 invoer van grondstoffen voor de industrie zwa-
 belemmeringen in den weg worden gelegd dan aan
 import van het afgewerkte fabrikaat.

In verband met de voorbereiding van de bestu-
 decentralisatie in Bali is het daarover handelende ar-
 van den hr. V. E. Korn van actueel belang. Evenzoo
 van den hr. B. D. W. J. van Garderen over het
 Weduwen- en Weezenfonds, met het oog op de
 weging zijnde regelingen tot wijziging van de
 staande pensioensbepalingen.

De hr. P. van Schilffgaarde vestigt in zijn arti-
 „Indexcijfers van effectenkoersen en het figuur,
 Indische fondsen daarbij maken” de aandacht op
 pogingen, welke ook in Nederland worden gedaan
 tot een meer bevredigend inzicht in het financieel
 economisch gebeuren te komen.

In de laatste verhandeling, welke in dit Nr. is op-
 nomen, geeft Prof. Dr. J. H. Boeke een reeks budo-
 onderzoekingen door den Dienst van het Volksred-
 wezen verricht, een arbeid van bijzondere beteke-
 voor de ontwikkeling van de inheemsche maatschap-
 wijl het een inzicht verschafft in toestanden en verho-
 dingen, waarin een gedegen inzicht tot nu toe vrij
 ontbreekt en op den duur bezwaarlijk kan worden
 beerd.

Het Nr. bevat verder een „In Memoriam” voor Mr.
 H. Abendanon en verder het gebruikelijke boekenover-
 zicht.

Van bijzonder belang schijnt verder de met het
 verspreide mededeeling, dat te beginnen met
 komende Juni-Nr. een aanvang zal worden gemaakt
 een economische documentatie van boekwerken en
 schriftartikelen van belang voor de kennis van Neder-
 Indië.

**Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde
 van Ned.-Indië.**

Het ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan dezer
 stelling uitgegeven „Gedenkschrift” (in het vorig
 Weekbl. ten onrechte „Feestgeschrift” genoemd), in
 den volgende inhoud.

Herdenking, door P. de Roo de la Faille (I. J. C. Bo-
 en de oprichting van het Kon. Inst. — II. Het Indië-
 Genootschap en het Kon. Instituut. — III. Uit de lat-
 jaren). — Een litterarisch-philosophisch proefschrift
 der Cairose Universiteit, door Dr. C. Snouck Hur-
 gronje. — Uit den strijd om het adatrecht in Engelsch-
 Indië, door Mr. C. van Vollenhoven. — Javaansche
 sen en Europeesche schilderijen, door J. C. van Eer-

WONINGBUREAU „DE CONCURRENT”

Thomsonlaan 52 - Den Haag - Telefoon 36776

Sterk concurrerende voorwaarden voor het:
 Koopen en Verkoopen van Huizen, Huren en Verhuren
 van Huizen, Etages en Appartem., gem. en/of ongem.

J. H. M. OHL, Gep. Kapt. O. I. L.

OTOHANDEL

Werkzaamheden voor Amateurs

Ph. G. STARKE

Hoofdstraat 172

APeldoorn TELEF. 630

ATELIERS voor Dag- en Kunstlicht-opnamen

INSTITUUT VOOR MAGNETISME EN MASSAGE HOOGTEZON EN DIATHERMIE

W. F. WAGHTO, ARTS

5230

Gevestigd v. GALENSTRAAT 70, b/h PR. HENDRIKPL.

Spreekuren: 8.30-10 uur voormiddag, 1.30-3 uur namiddag 7-8 uur 's avonds. Spreekuur Oogarts: Zaterdagmiddag van 3.30-4.30 uur. Magnetiseurs-Masseurs: H. C. ORIF VAN AMSTEL, W. P. MÜNZE.

De Indische Loods.

No. 68 (van 1 Mei) bevat o.m. Notities over staat en maatschappij, door Wachter. IX. De staatkunde van minister Koningsberger. — Moskou en de koloniale mogendheden. — Een loerah verkiezing in de dessa. — Cultuur en civilisatie, door Noto Soeroto (ontleend aan Oedaya). — Mohamedaansche beweging, door Dr. H. Kraemer (ontleend aan De Opwekker). — Het Suikersyndicaat over de arbeidswetgeving.

(Ind.) Vrijzinnig Weekblad.

In het Nr. van 1 Mei trekt eene beschouwing van den hr. A(ay) de aandacht, naar aanleiding der jongste gebeurtenissen op Atjeh. Schr. publiceert daarbij een den 16en Jan. jl. gedateerden brief, geschreven door den inmiddels gesneuvelden kapitein der maréchaussée J. Paris en gericht aan een zijner vroegere strijdmakkers. De hr. Aay ging tot de openbaarmaking over „al was het alleen maar om te pogen de nagedachtenis van dezen kranigen rimboe-officier verder te vrijwaren voor onwelwillende critiek van bureaucratische betweters in kogel- of loodvrij klimaat, zooals wij dat vroeger noemden.”

Verder tracht de hr. A., evenals zoo vele anderen, de oorzaken van de betreurenswaardige gebeurtenissen op te sporen en middelen aan te geven welke eene herhaling kunnen voorkomen: „Men bestemme voor Atjeh een absoluut op zich zelf staand corps, los van de overige legertroepen, een corps, dat met goede dienstvoorwaarden bestemd is om op Atjeh te zijn en te blijven... Atjeh heeft vooralsnog keursoldaten van noode, ervaren woudlopers, doorkneed in alles wat de guerillakrijg van hen kan eischen, zorgvuldig opgeleide scherpschutters, een onbeperkt vertrouwen hebbende in hun karabijn en klewang en... in zich zelf.”

Economische verschijnselen in eenige rubbergewesten.

In het 2 Juni Nr. van Econ.-Statist. Berichten heeft de hr. M. B. Smits (te Buitenzorg) een nuttig werk vericht met eene beschouwing over de economische veranderingen welke zich in Djambi en West-Borneo hebben voorgedaan sedert de inlandsche rubbercultuur in die streken zulk een groote uitbreiding onderging. Schr. bouwt zijn betoog op met materiaal, verkregen uit cijfers, welke betrekking hebben niet alleen op den uitvoer van rubber, maar ook van eenige landbouw- en boschproducten die een voornaam bestanddeel van dien uitvoer uitmaken. Vervolgens geeft hij een beeld van de toename, in de laatste jaren, van den invoer van verschillende artikelen. Zijne gevolgtrekkingen uit een en ander luiden, dat er althans tot het jaar 1925 geen sprake van is, dat de inlandsche rubbercultuur de toestanden in Djambi en West-Borneo totaal zou hebben ontvriest en de sensationele krantenberichten betreffende de roekeloze geldverspilling hoogstens betrekking kunnen hebben op alleenstaande gevallen.

En verder: „De bevolking blijkt integendeel economisch haar meerdere inkomsten te hebben benut, nl. allereerst door op zij te leggen voor later mogelijk minder gunstige tijden; door verbetering van de voeding zonder dat hier van extravagante sprake is; door aanvulling van haar klerenvoorraad zonder dat hierbij van groote luxe blijkt; door aanvulling van haar huisraad.”

Ned.-Indië Oud en Nieuw.

De Juni-afl. opent met een bijdrage van Prof. Dr. N. J. Krom, over Angkor Thom, de oude hoofdstad van het rijk der Khmers in Kamboedja (Achter-Indië). In het bijzonder vraagt de schr. aandacht voor de oudheden aldaar, welke (ook blijkens de toegevoegde afbeeldingen) zooveel gelijkenis vertoonen met de Hindoe-monumenten op Java.

Onder het opschrift „Nieuwenkamp over Tampak-siring” geeft de hr. H. T. Damsté eene aantekening over wien de eer toekomt het eerste de aandacht te hebben gevestigd op de rotsgraven en rotswoningen in de buurt van genoemde, op Bali gelegen plaats. De hr. W. O. J. Nieuwenkamp voegt er zijn opmerkingen aan toe. — De hr. en mevr. Brandts Buys, die zooveel studie maken van Javaansche muziek, publiceeren een artikel over Soendasche fluitmuziek.

Kon. Vereeniging „Koloniaal Instituut”, Amsterdam. Vijftiende jaarverslag 1925. (Amsterdam, J. H. de Bussy).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. No. 18. 1 Mei 1926. (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevreden, afdeling Pers).

Een goed en billijk adres

voor

prima Thee en Koffie

is

5162

Thee- en Koffiehandel Noordeinde 105a

's-Gravenhage

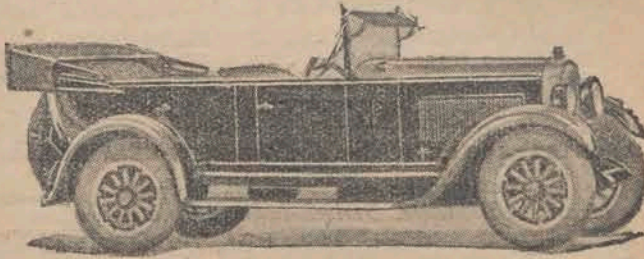
Telefoon 12413

Garage A. VERSEVELDT

Nassau Zuilensteinstraat 47

Telefoon 11202

DEN HAAG

Levering van alle soorten Automobielen
en Motorrijwielen

STALLING

5159

BENOODIGDHEDEN - OLIE en BENZINE

FOCKE & MELTZER

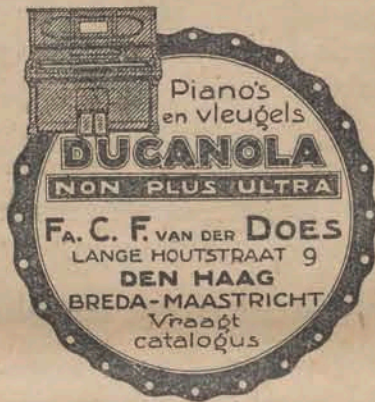
5 Zoogstraat

DEN HAAG

PORSELEIN, KRISTAL, AARDEWERK, HUISHOUD EN KUNST

5304

Gratis verpakking voor Indië onder garantie

F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt catalogus

5011

P. DE KAT ANGELINO MOEDRA'S OP BALI

MET 60 TEEKENINGEN VAN
TYRA DE KLEEN

PRIJS gecart. f 9.— geb. in geh. linnen f 11,50

„Hoe voortreffelijk zijn de priesters zelve geteekend. Met goed overleg is, zoowel in de serie Boeddha-priesters als in die van de Sjiwa-priesters, iedere persoon tweemaal geteekend, van voren en van terzijde, daardoor wordt de houding van het lichaam en in 't bijzonder van de handen zeer duidelijk.”
(N. Rott. Crt.)

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

MAX POOL

POSTZEGELHANDEL

KORTE POTEN 25 — DEN HAAG

TELEFOON 16722

INKOOP — VERKOOP

POSTZEGELVEILINGEN

AANDEELEN Koninklijke Olie.

Kolenstaking in Engeland, blijvende vervanging van brandstoffen door stookolie en benzine. Dagelijksche aankopen van aandelen **Koninklijke Olie** voor Fransche rekening. Aandelen **Kon. Olie** 50% onder den hoogsten koers. Wij voorspellen een belangrijke rijzing. Op de beurs kan men met f 400,— door middel van het keurstelsel, de winst binnenhalen op zeven aandelen. Uitgebreide gratis inlichtingen worden gegeven

door den **ALGEMEENE HAAGSCHE EFFECTENHANDEL**, Emmapark 11, hoek Bezuidenhout, Den Haag. 5324

NEDERLANDSCHE HANDEL = MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80,000,000.—
Statutaire Reserve 20,536,861.—
Buitengewone Reserve 22,660,000.—

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten Incasseeringen en Financieringen. Schriftelijke en Telegrafische Credieten. Reiscresdietbrieven. Deposito's. Rekeningen-Courant. Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

6021 BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

Wanneer U PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen
Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

H.H. SECRETARISSSEN der afdelingen worden aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van het K.W. steeds namen voorkomen van personen die in aanmerking komen om voor het lidmaatschap der Vereeniging te worden aangezocht.

Firma W. H. DE RUITER

Wijnhandel - Gevestigd Anno 1893
Te Obrechtstraat 76 - DEN HAAG - Telef. 32581

Bekend en vertrouwd adres voor
GOEDE BELEGEN WIJNEN 5281
PRIMA LIKEUREN EN GEDISTILLEERD
BIEREN EN BRONWATEREN

De Inlandsche en Europeesche landbouw in Ned-Indië en enkele hunner problemen. Rede uitgesproken in verband met de aanvaarding van het ambt van hoogleeraar aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen op 6 Mei 1926, door J. E. van der Stok. (Wageningen, H. Veenman en Zonen).

Verlag der werkzaamheden van de vereeniging „Pro Juventute” te Medan over het jaar 1925. (Medan, Varkamp en Co.).

Statistiek van den handel en de in- en uitvoerrechten in Nederlandsch-Indië over het jaar 1923. Deel III. Samengesteld bij het Hoofdkantoor der In- en Uitvoerrechten en Accijnzen. (Wetvevreden, Landsdrukkerij).

Abraham Patras (gouv.-generaal van 1735—1737), door S. Kalf. (De Ind. Verlofganger, 4 Juni '26).

Beobachtungen über die Aussprache des Malayischen im Sultanat Perak, von K. Wulff (Acta Orientalia, IV, 4, 1926).

Animal standards in Indonesia and their cultural significance, by G. Elliot Smith. With ill. (In „The Year Book of Oriental Art and Culture 1924—'25”, edited by A. Waley”, bl. 70—79).

Suriname.

In het „Verslag uitgebracht door de Vereeniging voor Handel en Nijverheid in Suriname”, en dat den titel draagt: „De Economische toestand van Suriname in 1925”, neemt uit den aard het hoofdstuk „de droogte in 1925/26” een groote plaats in. Ziehier den aanhef: „In een tropisch land, waar de bodemproductie niet — als in koudere streken — wordt onderbroken door de sterke temperatuurwisselingen, speelt de regenval en vooral de verdeling van den neerslag over het geheele jaar een groote rol in het welslagen van den landbouw. En nog veel verder strekt zich die invloed uit, waar in een land de verbinding tusschen het bewoond kustland en het binnenland, geheel afhankelijk is van den toestand der bestaande waterwegen.

Suriname verkeert in dit geval. Zoowel de landbouw in zijn verschillende vormen, als het transport naar binnen, zijn voor een groot deel afhankelijk van den regenval, welke bovendien nog voorziet in de behoefte aan drinkwater. De lange duur der droogte, welke thans achter ons ligt, heeft verschijnselen te voorschijn geroepen en maatregelen noodig gemaakt, wier mededeeling in dit verslag wel van belang is.”

Kapitalisten in Nederland, die misschien toch al niet voornemens zijn in Suriname ondernemingen op touw te zetten, zouden misschien de droogte als een waarschuwing beschouwen en uitroepen: „zie je wel, er is in dat land niets te beginnen.” Voor dezulken is waarschijnlijk bestemd de opmerking, die het verslag, gepatiseerd gedrukt, op den aanhef laat volgen:

„Te dezen aanzien moet er echter met den meesten nadruk op gewezen worden, dat de nu heerschende droogte er een is, welke zich uitstrekt over een groot deel van het noordelijk Zuid-Amerika¹⁾ en een groote uitzondering vormt niet alleen in menschenheugenis, maar tevens in de registers van den regenval, zoover die bestaan; waarschijnlijk zou men een kleine honderd jaar terug moeten gaan om een dergelijke droogte vermeld te vinden, doch de gegevens daarover zijn niet voorhanden.”

Wij zullen den lezer niet vermoeien met de mededeeling van details. Zoowel de groote als de kleine landbouw hebben zeer groote schade geleden.

Bij de tegenwoordige goede koffieprijsen is het dubbel jammer dat de droogte den oogst heeft doen tegenvallen en de oorzaak is geweest van het bezwijken van zeer vele boomen.

Het ergst er aan toe zijn de kleine landbouwers, die veelal éénjarige gewassen verbouwen. Velen hunner lijden gebrek.

Hier heeft men watersnood gehad. Daar watersnood. Wij weten niet wat erger is. In de bladen lezen wij onder het hoofd „hulpverlening”:

„Bij de algemeene vereenigde commissie ter leniging van rampen door watersnood in Nederland is thans in totaal f 4.455.149 ingekomen.”

1) En over een groot deel van Nederlandsch Oost-Indië. Red. Kol. Weekblad.

PLAAT- en KUNSTHANDEL - SPIEGEL- en LIJSTENFABRIEK
P. J. CRAMWINCKEL Jr.
Den Haag, PIETHEINSTRAT 36, Telefoon 11906
Enorme keuze Gravures, Platen, Etsen enz.
Encadrementen in alle stijlen. — BILLIJKE PRIJZEN 5054
Export naar de Indië. Vele attesten van Ind. fam. terinzage

GEBR. v. EGMOND

Waaltdorperlaan 23 Tel. 71639
5161 DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
Levering van alle soorten planten

— Vraagt gratis prijsopgaaf —

Maar wie zal in dat verarmde land de noodlijdende te hulp komen? In het verslag lezen wij dat de toevan velen der kleine landbouwers nog is verzwijven „daar het gouvernement in November 1925 op verlenende vestigingsplaatsen de achterstallige huren doen innen in den vorm van padi, een op zich zelf te verdedigen maatregel, welke echter onder de gevolgde omstandigheden een veel harder karakter aangenomen dan destijds te voorzien was geweest.

Zoals wij in ons vorig nummer mededeelden, „De West” van 27 April het op den weg van het gouvernement te liggen om de medewerking te vragen het opperbestuur, ten einde zoowel het groot- als klein-landbouwbedrijf het loopend jaar vrij te stellen van alle belastingen en andere lasten. Gelukkig eenige reliefs werken ondernomen. Maar wij vreezen er van krachtige hulp geen sprake zal zijn, nu de sobering scherp moet worden doorgezet.

Na de schade te hebben uiteengezet, die de bosdrijven, de goudindustrie en de veeteelt hebben geschrift het verslag:

„Voordeelen. Elke ramp heeft hare goede zijde, is te hopen, dat men uit de thans doorgestane droogte leering zal weten te trekken. In de eerste plaats aanzien van een betere watervoorziening, om in de komst doeltreffender uitgerust te zijn tegen zulke tuurverschijnselen, al is vermoedelijk in de eerste een herhaling van een ramp in dezelfde mate niet schijnlijk.

Aangenomen mag verder worden, dat de natuurlijke toestand van den grond door de droogte verbeterd is. Droogte tot diep in den bodem is een grondbeving, welke elk ploegen en vorken overtreft, zelfs bekenden invloed van het bevroeren van den grond kouder klimaat. Het onkruid is dood geschroefd en lichte bewerking van de bovenlaag zal het open zaaiklaar maken als het zelden geweest is.

De landbouw zal het vraagstuk der irrigatie grondiger onder de oogen zien dan tot nu toe geval was.

Zoo zouden er meer leeringen te putten zijn uit ondervondene, indien... de menschen niet zoo vergaten wat geleden is. In een goed tropisch klimaat als dit, gezond en lekker, waar als regel geen rijke stoornissen voorkomen, voedsel volop is, duur, waar ieder leeft of zich laat leven en de weinige kan ondernemen wat veel kosten moet vergeet men spoedig wat voorbij is en laat liefgauw mogelijk weer „Gods water over Gods loopen”.”

Aan „De Telegraaf” van 1 Juni, derde ochtend ontleenen wij het volgende:

„Zoals wij reeds mededeelden, heeft de Gouverneur van Suriname aan de Koloniale Staten ter goedkeuring aangeboden een verordening ter opnemng in het boek van Strafrecht van de volgende strafbepaling die een kind, waarvan hij weet dat hij de vader niet overeenkomstig de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek als het zijne erkent, wordt als schuldig valseche erkenning, gestraft met gevangenisstraf van hoogste drie jaren.

Het Weekblad van het Recht geeft hierop de volgende commentaren:

„Er kan aanleiding bestaan in de wet uitdrukke eene bepaling op te nemen, die verbiedt een kind als zijne te erkennen, dat niet het zijne is. Doch moed dan geschieden op zoodanige wijze, dat onmiddellijk dat thans nog niet bestaande verbod eene strafrechtelijke sanctie in geval van overtreding wordt verboden. Gebiedt de zuinigheid met strafbedreiging niet tot zoodanige actie eerst over te gaan, wanneer mocht ken dat zonder haar het verbod van den wetgever wordt nageleefd? Zou eene bepaling, waarbij aan erkenning als hier bedoeld alle rechtskracht en gevolg wordt ontzegd, niet voldoende zijn om de haviging van het verbod te verzekeren? Wij verzoeken ons die vragen aan den kolonialen wetgever voor te leggen. Het ware denkbaar, dat bij den Nederlandschen wetgever de neiging mocht opkomen het voorbeeld van Suriname te volgen. Daarom achten wij deze opmerking niet misplaatst.”

Ook het Ned. Juristenblad schrijft: „Mocht dit stel wet worden dan zou voor de kolonie Suriname recht worden datgene wat te onzent door het van den H. R. 26 Nov. 1925, N. J. 1926, blz. 341, verworpen is. Zie de noot van P. S. onder dat Moge het voorbeeld niet tot navolging strekken.”

Zou het niet op den weg liggen van het bestuur

B. G. TAL, Leeraar M.O. Boekhouder
Stille Veerkade 24 's-Gravenhage
Telefoon 16110

Opleiding voor het M.O. Examen en voor het Examen Privaat-Doctent
(Genootschap voor Practisch Handelonderwijs)

In- en Verkoop
 Credietbrieven
 Telegrafische
 Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 471 **AMSTERDAM** Tel. 31290 en 35290
CURAÇAO CARACAS
 VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeringen
 Handelsinformaties
 Rembours- en
 Document.-Credieten

W.D. BOS OPTICIEN THOM/ONLAAN 47 (BY THOM/ONPLEIN)

BRIEVENBUS - PRULLEMAND

Dit is vaak de weg, die uw reclamedrukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

BRIEVENBUS- HUISKAMER OF KANTOOR

Tegenwoordig vindt men zóveel drukwerk in de bus, dat het aankijken niet waard is, dat telkens het heele zaakje dadelijk weggegooid wordt. Uw drukkosten, bezorgloon of porto, alles is dan óók weggegooid!

Waarom dan geen reclamedrukwerk rondgezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt? Zulk drukwerk krijgt U niet van knoeidrukkerijtjes en evenmin van Multiplifiers, doch wel van de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

UTRECHT.

„DE STAD UTRECHT“
 OUDE GRACHT 194 TELEFOON 4198
 bij de Gaardbrug, einde Lijnmarkt. 5068
Glas, Porselein en Aardewerk
 GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË.
 GARANTIE VOOR BREUK.

Betekent: Toezicht Op Kinderen Uit Nederlandsch Indië.

TOKUNI zoekt voor kinderen uit Indië een geschikt gezin in Holland, is een financieele tusschenschakel tusschen de ouders in Indië en de pleegouders in Holland, controleert het gezin en het Kind, zorgt voor het kind, ook in de vacaties, houdt geregeld briefwisseling met de ouders in Indië en staat de pleegouders bij in alle ernstige gevallen, het kind betreffende. Haar vertegenwoordigers in Indië worden telegrafisch op de hoogte gehouden van zeer ernstige gebeurtenissen, het kind betreffende.

Alle inlichtingen kunnen worden gegeven door de vertegenwoordigers Prof. Dr. J. H. Boeke, Adviseur van het Volkscredietwezen te Weltevreden, J. H. Nieuwenhuys, Resident van Soerakarta te Solo, Dr. J. G. J. A. Maas, Medan, Fred. Oudschans Dentz, Paramaribo, Suriname, J. H. Perret Gentil, Willemstad, Curaçao, en door den Directeur van TOKUNI, tevens Directeur van de Maatschappij „ZANDBERGEN“ te Amersfoort. 5062

ZANDBERGEN.

Instelling tot opvoeding door middel van gezinsverpleging van kinderen zonder onderscheid van leeftijd, stand en gezindte, die het ouderlijk huis moeten missen.
 Steunt deze nuttige instelling door Uw lidmaatschap (f 5.— p. j.) of als begunstiger (f 2.— p. j.)
DIRECTEUR Jhr. W. A. ORTT. AMERSFOORT.

onderzoek in te stellen naar de uitvinding van de Duitsche ingenieurs Suess en Pucher van een apparaat, die onder water aan een draagschip is opgehangen en door de kracht van stroomend water voor elektrische doeleinden kan worden gebruikt? (Zie de afz. van 31 Mei, Avondblad A.). Suriname heeft zoötroostromende rivieren!

geschieden is het „Verslag der Algemeene Rekeningen over 1925 ingevolge artikel 36 der Surinaamsche Stabiliteitswet.

Curaçao.

Bezoldiging van landsdienaren.
 Rechts wat hierover in de schriftelijke gedachtenwisseling tusschen Bestuur en Kolonialen Raad gezegd is, wij nog naar voren brengen.

de beschouwingen van den Raad in het V. V. de gouverneur niet diep in (K.W., 27 Mei 1926); dit wordt gezegd:

de grens, getrokken bij bezoldiging of toelage, is op zekere hoogte willekeurig. Ook bij vroegere toelagen waren evenwel grenzen getrokken en een duurtelbijslag bijzonderlijk dient om oogenoemde behoefte te bevredigen, is het niet noodig te geven bij en boven bezoldigingen, die reeds in staat stellen in voldoende mate in het levensonderhoud te voorzien.

De afdeelingen moeten herhalen, dat door de nieuwe regeling van den duurtelbijslag ontevredenheid is gekweekt, ook wegens de verrekening met het vroeger boven de bezoldiging genotene, al moge zulks het Bestuur niet bekend zijn.

Volgens het Regeeringsreglement regelt het Bestuur wel is waar de bezoldigingen, doch die bedragen moeten op de begrooting worden gebracht en derhalve van te voren door den wetgever volgens het budgetrecht goedgekeurd worden.

Van de verhooging der bezoldiging van den Administrateur van financiën blijft de Raad afkeerig, omdat geen nieuwe feiten zijn aangevoerd.

De schepenlijst van Maart.

Zoowel de stoom- als zeilvaart hebben in de afgelopen maand Maart weer een belangrijk record gemaakt.

De stoomschepen bereikten het getal van 239, de zeilschepen van 159. 't Vorig jaar zijn we 101 stoomschepen en 87 zeilschepen al vooruit.

Het was te voren te voorzien, dat het aantal stoomschepen over Maart bijzonder hoog zou loopen, want de tankers hebben bijna de geheele maand op volle kracht gevaren. Maar weinige dagen gingen er slechts 3 uit. Meestal 4, soms zelfs 5 stuks per dag. Ook de inhoudsmaat was een record en beliep voor de stoomschepen 2.430.928 B. M3., waartoe ook de 7 groote toeristenbooten in het begin der maand binnengelopen, hun aandeel hebben bijgedragen.

Ook de zeilvaart ging weer met een sprong vooruit en steeg tot 159 stuks, een cijfer, voor zoover wij ons herinneren, sedert jaren niet meer bereikt. Behalve de tegenwoordige drukke zeilvaart tusschen Bonaire en Aruba, hebben de vele scheepjes, die werkvolk en vruchten aanvoeren van Coro en Puerto Cabello daartoe grootdeels bijgedragen. De inhoudsmaat was evenwel daaraan niet geëvenredigd, want deze bedroeg in Januari 23 zeilers minder, nog 2.500 M3. bruto méér. (A. d. C.)

Geschiedkundige Sprokkelingen.

Munt- en geldmoelijkheden.

Nog twee opmerkingen naar aanleiding van het verleden week aangehaalde stuk uit „de West-Indische Gids“.

Mr. Serrurier, de voorzitter van den Raad van Justitie, wordt genoemd als steller van een request aan den gouverneur voor de kooplieden over den geldkoers. In dien vorm heeft hij dat ontkend. Wel gaf hij toe, een request, dat in inhoud grootdeels met het bedoelde overeenkwam, opgesteld te hebben, maar zonder te weten, dat dit voor den gouverneur was bestemd.

Dat de kooplieden het mogelijke gedaan hebben, om de zaak buiten proces af te doen blijkt ook uit een brief van (8?) Dec. 1824 aan den fiskaal, waarin zij mededeelen, kennis genomen te hebben van het besluit van den Minister van Koloniën van 21 Augustus 1824 op een verzoekschrift van Kloppenburg en Co. te Amsterdam, uit het slot waarvan blijkt, „dat de daarin genomene Basis ter berekening de vier vijfde delen eener gekapte Spaansche Daalder gelijk steld aan veertig Nederlandsche Stuivers, en gevolglijk daardoor ook de

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM 5009

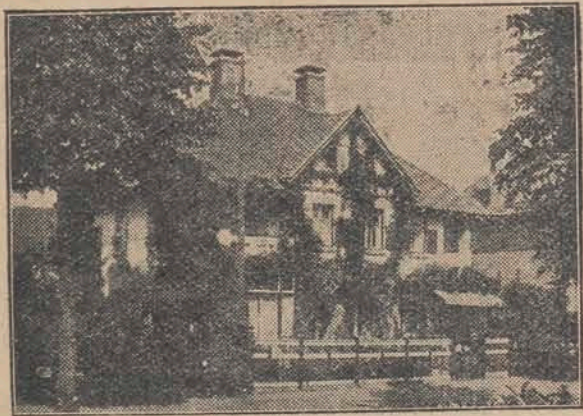
Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
 ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
 aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

ROXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
 van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

CASSA MARIS
 Bedden- en Meubelmagazijn
 NEPTUNUSSTRAAT 76-78
 DEN HAAG 5193

Vakkundig Reparatie-Atelier
 voor Stoffeerdery,
 Bedden, Matrassen en Markiezen

Villa „WELKOM” — Hilversum
 Sumatralaan 15-17 - Telef. 1384

No. 15 is vanaf 15 Juli tot 1 Sept. gemeubeld, compleet te huur, Suite, Uitbouw, vier Slaapkamers, Keuken, Kelder. Te bevragen bij Zuster C. C. OBENHUIJSEN, Sumatralaan 17, Hilversum. 5173

Het soliedst adres
 voor Electriche benooidgheden
 en Installeeren van electriche
 geleidingen, is

M. A. VROLIJK
 Thomsonlaan 41 Telef. 35618
 'S-GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën tegen concurrerende prijzen. 5109

HERMAN MIDDENDORP
HET ZWARTE VENSTER
 MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.
 Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

„... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een vals geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij.”

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

„... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd”.

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

GEOPEND

MAISON VERBAAN
 MODERNE DAMESKAPSALON
 MASSAGE - MANICURE - PEDICURE 5238

PR. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

Drogisterij „De Korenbloem”
 WED. G. BOLAND
 Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 35514

is Uw beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, Toilet-artikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badmutsen, Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huur

Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn-Depôt
 Stofzuiger „Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur f 1.50

Thuisbezorgen zonder prijsverhoging. 5040

zilveren patinjes wezenlijk buiten allen twijfel op vijf gekapte deelen of vijftien realen Curaçaosch courant bepaald en verklaard, waardoor het dan ook vanzelfsprekend dat de dubbel dewelke alom de waarde van zestien Spaansche daalders heeft ingelijks als dertig pezos van achten Courant wordt.” Gevraagd wordt daarom schorsing van alle executie op hun eigendommen tot de beslissing van den Koning op hun verzoekschrift.

Uit den Verren Vreemde.

Om het chalifaat.

Sedert 3 Maart 1924 was de chalief Abd-ul Medjid van zijne waardigheid als zoodanig afgezet, over de Turksche grens verdreven, en was een einde gebracht aan het Osmanische chalifaat. Heeft de Mohamedaansche wereld bij die daad van de regeering te Angora berust, daarmede was niet uitgemaakt dat men het chalifaat als instelling afgeschaft wenschte te beschouwen. Integendeel. Van meer dan een zijde werd op de noodzakelijkheid gewezen aan den Islam weer een chalief te geven, en meer dan een machthebbend vorst deed verstaan, dat hij voor die hooge waardigheid als de aangewezen was te beschouwen.

Nadat eenige plannen voor het bijeenkomen van een concilie halverwege de uitvoering waren blijven steken, slaagden de leiders van de theologische hoogeschool te Kaïro erin een zoodanige algemeene godsdienstige bijeenkomst te doen samenkomen.

Den 13en Mei werd het congres geopend in het vermaarde klooster, waarin de hoogeschool van El Azhar bij Kaïro gevestigd is. Het was bijeengeroepen door de geestelijkheid. Verschillende moslimsche landen of gemeenschappen, die zich bereid verklaarden er vertegenwoordigers heen te zenden, voegden daaraan dadelijk de opmerking toe, dat besluiten of verkiezingen van het congres geen bindende kracht zouden hebben, voordat zij door het parlement van het betrokken land zouden zijn aanvaard.

Er waren er ook die al dadelijk verder gingen dan het hier vermelde voorbehoud, en die bij voorbaat als hun opvatting te kennen gaven, dat het volstrekt niet noodig was om tot de verkiezing van een nieuwen chalief over te gaan. De schriftgeleerden van de Hanefitische school erkennen de rechten van het nu verdreven Osmanische chalifaat zelfs niet, eigenlijk heeft, volgen hen, het chalifaat sinds 661 opgehouden te bestaan. Elke gemeenschap van geloovigen is gerechtigd den regeeringsvorm te bepalen, welke zij verkiest.

Op de conferentie te Kaïro kwamen deze inzichten dadelijk scherp tegenover elkander te staan. 't Is niet gelukt ze tot verzoening te brengen. Ook heeft geen een er in dergelijke mate over de andere vermogen te zegen, dat zij meerderheidsgezag heeft kunnen uitoefenen. Was men 't vooraf niet over een candidatuur eens geworden, op de conferentie kwam duidelijk uit dat geen der staatshoofden, die zich als candidaat beschouwden, de algemeene instemming vond. Was de bijeenroeping uitgegaan van de geestelijkheid, de besprekingen werden, vooral beheerscht door staatkundige bedoelingen en politieke inzichten.

Na vier dagen is de conferentie dan ook uiteengegaan, zonder een chalief gekozen te hebben. Evenmin is men er tot een besluit kunnen komen betreffende het al of niet voortbestaan van het chalifaat.

Toch werd er wel eenig resultaat bereikt. Er is besloten een „Ismalietischen Grooten Raad” in te stellen, voor de behandeling van religieuze aangelegenheden van algemeene strekking. Maar meer waarde wordt nog gehecht aan de mogelijkheid, dat de gevoerde besprekingen de inleiding konden zijn, voor een meer vruchtdragende behandeling ter bijeenkomst, die nu te Mekka begin Juni geopend is.

Deze is bijeengeroepen door Abdoel Azir Ibn Seïed, den vorst der Wahabieten, die koning Hoesein van den troon van Hedchas heeft verdreven, om er zich zelf op te plaatsen, en die zoo meester is van Mekka en Medina, de twee heilige plaatsen bij uitnemendheid van den Islam. Hoewel hij de vertegenwoordigers van de mahomedaansche gemeenschappen uit alle deelen van de wereld slechts heeft opgeroepen om over bedevaart-belangen te beraadslagen, is 't niet onwaarschijnlijk, dat de beraadslagingen zich over een veel ruimer gebied zullen uitstrekken. Door de tegenwoordigheid van deelnemers uit Turkije, Rusland, Centraal Azië, China, Zuid-Afrika, zal de conferentie ook een meer internationaal karakter dragen dan die van El-Azhar. Britsch-Indië en Ned.-Indië zijn ook vertegenwoordigd.

P. VAN DEN BERGE
 Bankastraat 4i Tel. 15587 's-Gravenhage

Gas, Water, Electriciteit, Baden, Geysers, Haarden
 Gaskacheis, Tuin- en Gasslangen,
 Lood- en Zinkwerker.

Groote Reparatie Inrichting

Daar de Wahabieten juist de bedevaart naar de heilige plaatsen niet als een plicht van den Muzel beschouwen, bestond er eenige vrees, dat hun overwinning aan het verrichten van die bedevaart niet moeilijkheden in den weg zou leggen. Door het beroepen van deze conferentie, waar Abdoel Seïed de geheele moslimsche wereld over deze aangelegenheid wil beraadslagen, heeft hij geruststelling in gemoederen gebracht. Er zijn er, die dit beschouwen als een stap in de richting der verzoening van uiteenloopende inzichten en zoodoende tevens in de richting naar de erkenning van den koning van Hedchas „Beschermer der Heilige Steden”, waardoor hij zou worden als waarnemend chalief.

De blank-zwarte vrouwenkwestie in Zuid-Afrika.
 Minister Roos had een wetsontwerp ingediend bij Z.-A. parlement, om het onzedelijk verkeer van blanken mannen met naturelle-vrouwen tegen te gaan.

Reeds bestaat er een wet, die aanranding of krachtiging strafbaar stelt. Maar volgens het ontwerp zal het plegen van ontucht of onzedelijk verkeer een blanke met een naturelle-vrouw reeds strafbaar worden, en de veroordeeling zal tot 6 jaren „trouwen en daarbij ook een pak slaue (hoogstens 15 houe)” bedragen.

Zoowel de vrouw als de man, die de daad pleegde, daartoe aanlokt, of iemand daarom lastig valt, als menschen, die gelegenheid scheppen of geven tot onzedelijk verkeer, zullen tronkstraf of een pak slaue krijgen.

In den Volksraad ging het ontwerp er grif door, 't is in den Senaat gestrand. Het meerendeel vond de straffen veel te hoog, er waren er die 6 maanden zonder „houe” als maximum, hoog genoeg achtten. Wezen op den omgang van matrozen met zwarte vrouwen in de havensteden en daarbij zouden zij zoo straffen niet toegepast willen zien. Slechts één der natoren oordeelde de voorgestelde straffen niet zwaar, en hij wilde deze ook toegepast zien voor geval dat een naturel gemeenschap heeft met een blanke vrouw, hetgeen het ontwerp niet doet.

Minister Roos heeft niets willen toegeven. Zoodoende is het ontwerp geen wet geworden. De minister de verwachting uitgesproken dat de publieke opinie zich nader over zal uitspreken en het zoo binnens jaar rijp zal maken, om opnieuw en dan met meer succes in behandeling te kunnen komen.

De zwart-blanke vrouwenkwestie in Oost-Afrika.

In Britsch Oost-Afrika is het de kwestie der randing der blanke vrouwen door inlanders (die anders dan de onzedelijke omgang, waartegen minister Roos in Z.-A. te velde trekt) die de gouverneur op den bedacht doet zijn ter bescherming dier vrouwen. Wegens het groote aantal geweldsdaaden, in den steden tegen Europeesche vrouwen door inlanders pleegd, is de regeering van plan, wetten in te stellen waarbij hogere straffen tegen dergelijke misdrijven worden geëischt, om een gevoel van grooter veiligheid te scheppen.

De regeering heeft ook een beroep gedaan op de landsche hoofden, die zelf dergelijke misdrijven keuren.

Accoord in de Mosoel-kwestie.

De slechte staat van de Turksche financiën, schied de regeering tot inschikkelijkheid in de Mosoelkwestie gebracht te hebben.

Den 7en Juni is tusschen Turkije e.z. en Groot-Britanië met Irak a.z. een overeenkomst aangegaan, die de grens van Mosoel, als vilayet van Irak, is vastgesteld. De staten sluiten een veiligheidsverdrag, Turkije 10 pCt. van hetgeen Irak zal trekken uit de petroleumbronnen van Mosoel.

Mededeelingen.

Van het Informatie-Bureau:
INDISCHE VERLOFGANGERS.
 Embregts, Hoofdagent van politie 1ste kl. in de residentie Batavia, Hoorendonkstraat 78, Esch (België).
 E. Vervuurt, Onderwijzer der 1ste kl. bij het Oorlogsbureau, de Genestetstraat 6boven, Amsterdam.
 F. Bodeman, 1e Commies op het assistent-residentiekantoor te Sawah-Loento, Fahrenheitstraat 356a, Haag.
 J. de Vos, Hoofdagent van politie 1ste kl. in de residentie Soerabaja, Bloedorpstraat 20, Rotterdam.

REPAREREEN **OVERTREKKE**

PARAPLUIE MAGAZIJN
A. QUERELLE
 SCHOOLSTRAAT 10 5125
 'S-GRAVENHAGE - TELEF. No. 10151

Leden van „Oost en West” 5 pCt. korting

J. MOOIJMAN
 SEGBROEKLAAN 2 's-GRAVENHAGE
Kruidenierswaren, Comestibles
en Vleeschwaren
 BEZORGING DOOR DE GE-
 HEELE STAD ZONDER PRIJSVERHOOGING

Haagsche Steenkolen M^{ij} v/h J. KEMPS
HOFLEVERANCIER
 Hoofdkantoor Z.-O. BUITENSINGEL 170 - Telef. No. 72180.
 Alle soorten prima kwaliteit brandstoffen.
PRIJSCOURANT OP AANVRAGE.

VLEESCHHOUWERIJ EN SPEKSLAGERIJ
 VAN
D. ELINGS
 HOFLEVERANCIER AAN
 BEIDE HOVEN
 PIET HEINSTRAT No. 81, DEN HAAG
 TELEFOON 31843
 LEVERING VAN UITSLUITEND 1^e KWALITEIT
RUND-, KALFS- EN VARKENS-VLEESCH
 Specialiteit in fijne WORST en VLEESCHWAREN

Stationarische commissies 2de kl. bij de Staatsspoor- en tramwegen, Rijksweg 65, Schoten.
 in der Veer, Politie-opziener 1ste kl. in de residentie Zuid- en Oosterafdeling van Borneo, p/a. W. Pracht, 2e van Blankenburgstraat 169, 's-Gravenhage.
 H. Menalda van Schouwenburg, Ingenieur 1ste kl. voor de Landsgebouwen, Batavierenweg 41, Nijmegen.
 W. de Haan, Onderwijzer bij de Opleidingsschool voor Inlandsche ambtenaren te Probolinggo, p/a. Hotel Terminus, Stationsweg 80, 's-Gravenhage.
 de Ceuninck van Capelle, Architect bij de Water- en 's Lands B. O. W., van Hoornbeekstraat 59, 's-Gravenhage.
 Demmig, waarn. Commissie der 1ste kl. bij den Post-, Telegraf- en Telefoon dienst, Ohmweg 116, 's-Gravenhage.
 Nijdam, Controleur der 1ste klasse bij het Binnenlandsch Bestuur, Thomsonlaan 156, 's-Gravenhage.
 Hidding, Verpleger der 1ste klasse bij den dienst der Volksgezondheid, Rhijnvis Feithplein 18, Groningen.
 van Wamel, Commissie bij de Wees- en Boedelkamer te Medan, Goltiusstraat 12, Haarlem.
 Neesen, 1^e Officier bij de Gouvernements Marine, Hebesstraat 67 II, Amsterdam.
 Veger, Commissie der Belastingen in Curaçao, Pol- straat 23, Groningen.

J. F. H. GIBSBERTS, gep. hoofd eener school uit Ned. O.-I., Schenkade 307, Den Haag. — Privaatlessen op alle uren van den dag in alle vakken van het L. O. en, voor zoover de vakken op de H.B.S. betreft, ook voor lessen in Fransch, Ned. taal en letterkunde, Geschiedenis, Aardrijkskunde en Cosmographie. Ge- negen leerlingen aan huis te ontvangen voor toezicht op huiswerk.

J. ISRAEL, oud-adjt. Franslatur van de Javaansche taal te Soerakarta, beëdigd Translater hier te lande, Soestdijk. — Javaansch; vervaardigen van schriftelijke vertalingen uit het Hollandsch in het Javaansch en omgekeerd. — Stelt zich ook in andere plaatsen beschikbaar.

A. H. JANSEN, Jacob Ruijsdaellaan 21, Bussum. — Maleisch (grammatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.

Mr. E. RIJKE, oud Ind. recht. ambt., Witte Singel 58, Leiden. — Ned. Ind. Wetb. — Adatrecht. — Staatsinstellingen van Ned. O. en W. Indië. — Javaansch. — Maleisch. — Madoereesch.

J. J. F. SCHREUEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkersstraat 5, Den Haag. — Maleische taal en letterkunde.

A. A. SCHROEVERS, Stadhoudersplein 3, Den Haag. — Stenografie. — Machineschrijven.

C. STEUERWALD, oud Ass. P.S., Vivienstraat 59, Den Haag. — Lessen in Werktuigbouw en IJzerconstructie.

PH. C. STUBENRAUCH, H. F. VAN ZUIJLEN en F. M. GESCHER, Leeraren M. O. — Opleiding voor M. O. Boekhouden en Staatspraktijkdiploma. Cursus voor Handel en Administratie. St. Annastr. 85, Nijmegen.

P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. — Maleisch (grammatica, correspondentie, omgangstaal) en Wiskunde.

A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.

H. WESSELS, Leeraar Engelsch M. O. Lessen in Engelsch en Eng. Handelscorrespondentie. — Wychen A. 16c (lessen in Nijmegen te geven).

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

DEN LEDEN wordt beleeft doch dringend verzocht, bij adresverandering hiervan ten spoedigste mededeeling te doen: in Nederland aan den Heer Administrateur der Vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag; in Indië aan den Hoofdvertegenwoordiger, der Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

Alphabetische opgave van Leden der Vereeniging "Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen over verschillende onderwerpen.

P. J. BLOK, gep. ass.-resident, laatstelijk van Soerakarta, de Riemeerstraat 8, Den Haag. — Javaansch en Maleisch.
 DUSAULT en Mevr. C. M. SANDBERG—v. REEDE, praktleeraressen, Groot Hertoginnelaan 184, Den Haag en Keizersgracht 774, Amsterdam. — Ademi- nistratie- en spreekstoornissen (zoo noodig met in- d. taal).
 H. F. ENGELEN, Rijswijk, Caan van Necklaan. — Leeraar in de Dactyloscopie.
 A. M. EIGENHUIS, van Boetzelaerlaan 181, Den Haag. — Lessen L. O. in alle vakken en Wiskunde in de hogere klassen H. B. S.
 A. FONTEIJN, Frederik Hendriklaan 104, Den Haag. — Maleisch en Javaansch in geheelen omvang.
 H. GILTAY, Laan van Meerdervoort 516, Den Haag. — Lessen in Oud-Fransch recht, Oud-Vaderlandsch recht, Romeinsch recht en Inleiding tot de Rechts- wetenschap. Dictaten en excerpten beschikbaar. Leidt op voor cand.-examen Ind. Jurist.

Mutatiestaat van 2 tot 9 Juni.

Nieuwe Leden:
 van Vloten, Huize „Duno” te Doorwerth. f 5.—
 W. C. van der Schoot, oud-Kolonel der Cavalerie, van Haag, Noordeinde 6a. f 5.—
 vrouw J. Lelsz, Amsterdam, Valeriusstr. 7. f 5.—
 E. Sigal, p/a. Bandoengsche Kiniefabriek, de Wittenkade 48—50, Amsterdam. f 5.—
 Faber, Leeuwarden, Poppestraat 11. f 5.—
 A. Desertine, Lid van het Hof van Justitie te Curaçao. f 5.—

Adresveranderingen:
 J. G. Derks, Off. v. Gezondheid O.-I. L., van: Curaçao naar: Rotterdam, Mathenesserlaan 370B. f 5
 van Delden, van: Hilversum, Sweelincklaan 18, Wolfheze (Gld.), „Henriëtte Hoeve”. f 5.—
 Wed. L. C. van Nouhuys-Leyssius, van: Biltho- ven, Sparrelaan 1, naar: Apeldoorn, Frisolaan 3. f 5
 vrouw J. Vriesema-de Boer, Haarlem, van: Kruisweg 11, naar: Santpoortersstraat 66, Kleverpark.
 A. Koops, oud O.I. Ambtenaar, Den Haag, van: Em- melaarstraat 64 naar: François Valentijnstraat 207.

Geïntroduceerd door:
 Secretaris-Penningm. van het Dagelijksch Bestuur.
 Eigen aanmelding.
 Secretaris Afd. Amsterdam.
 Administrateur Oost en West.
 den heer X. H. Ch. Krugers te Curaçao.

F. BARTELS,
 Schenkweg 90 Den Haag.
DAMESKLEERMAKER EN BONTWERKER.
 ONTVANGEN de nieuwste modellen
JAPONNEN, BLOUSES etc.

KUNSTHANDEL
 PLATEN LIJSTEN PLATEN
 SCHILDERIJEN
 STILLE VEERKADE 33 DEN HAAG
 UITVERKOOPS- PRIJZEN
 Omljstingen op iedere maat
 GEOPEND van 9—12¹/₄ en van 2—7 uur.
 ZATERDAGS tot 9 uur.

De kunst van Adverteeren
 Als de vertegenwoordiger van een zaak zich bepaalt tot het afgeven van een visitekaartje en dan heen gaat, zal hij zeker geen orders krijgen. Daarvoor is noodig, dat hij den menschen iets vertelt, hen overtuigt, dat zijn artikelen beter zijn dan andere en waarom.
 Uw Advertentie moet niet slechts een visitekaartje zijn, doch den lezers iets mededeelen, hen overtuigen, dat zij bij U beter bediend worden dan bij uw concurrenten.

N.C. HOOGTEIJLING
 van Noord tot Zuid van West tot Oost
VERHUIZINGEN
 OVER DE GEHEELE WERELD
 22^e VAN BLANKENBURGSTR. 109
BERGPLAATSCHEN
 VOOR
INBOEDELS
OPSLAG-BAGAGES
 TELF. 32615
 WINKEL VOOR DE BEHANGERIJ
 Frederik Hendriklaan 283
 TELF. 50910
 DEN HAAG

VERLOFGANGERS
 wanneer U zich in Den Haag vestigt vraagt dan eens prijsopgaaf voor **ALLE** **Electrische Artikelen** aan bij:
K. C. CREMER Willem de Zwijgerlaan Den Haag
 Telefoon 54325

